

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Veřejné podpory v rámci EU – právní a ekonomické
souvislosti**

Liubun Anna-Mariia

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Anna-Mariia Liubun

Podnikání a administrativa

Název práce

Veřejné podpory v rámci EU – právní a ekonomické souvislosti

Název anglicky

Public Aid in the EU – legal and economic context

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je na základě analýzy problematiky ve sféře veřejné podpory, její právního rámce a ekonomických aspektů regulace v oblasti veřejné podpory vyhodnotit danou problematiku s cílem formulování významu. Dílčím cílem je y analýza procesů implementace na konkrétních příkladech veřejné podpory na úrovni EU, a též nastínit etapy procesu rozdělení finančních prostředků mezi osoby na různých úrovních vnímání, jak u příjemců tak i poskytovatelů služeb.

Metodika

Bakalářská práce se bude skládat z dvou částí, a to teoretické a praktické. Při zpracovávání práce budu používat empirické metody výzkumu. Bude provedena analýza právních dokumentů a odborné literatury, práce s aktuálními informacemi o veřejné podpoře. Proběhne analýza reálných případů veřejné podpory, analýza dat. V této práci se bude používat metoda indukce pro podrobnější výzkum – etapu veřejné podpory. V závěru bude využita metoda syntézy a komparace teoretické a praktické části práce s návrhem na vyhodnocení dané problematiky k naplnění zadaného cíle.

Doporučený rozsah práce

40 – 60 stran

Klíčová slova

Poskytování veřejné podpory, hospodářská soutěž, poskytovatele veřejné podpory, Evropská komise

Doporučené zdroje informací

Čtvrtníková I., Jabůrková M., Maurová E., Váňa L., Škeříková D., autor odborné analýzy SN Consultancies,:
Veřejná podpora a veřejné zakázky po vstupu do EU, Průvodce pro obce a města, Mezinárodní
poradenské centrum obcí, ISBN 80-7201-528-1, 2005

JANKŮ, Martin a Jana MIKUŠOVÁ. Veřejné podpory v soutěžním právu EU. V Praze: C.H. Beck, 2012. 296
Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-430-8.

KINCL, Michael. Veřejná podpora v příkladech a poznámkách. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právo
prakticky. ISBN 978-80-7552-634-2.

SLAMĚNOVÁ, Eva. Právní úprava a aplikace pravidel veřejné podpory [online]. Brno, 2012 [cit.
2018-06-01]. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Dostupné z:
<https://is.muni.cz/th/oeqod/>

Veřejná podpora, Informační list ÚOHS č. 3/2008, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Brno 2008
Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře
výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer
ČR [cit. 10. 6. 2018]

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Ing. Antonín Krejčí, MBA

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 21. 9. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 18. 05. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Veřejné podpory v rámci EU – právní a ekonomické souvislosti" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03.2023

Poděkování

Rád(a) bych touto cestou poděkovala JUDr. Ing. Antonínu Krejčí, MBA za pomoc v zpracování bakalářské práce.

Veřejné podpory v rámci EU – právní a ekonomické souvislosti

Abstrakt

Práce obsahuje souhrn informace o veřejné podpoře jako procesu. Zjistila jsem, že veřejná podpora je téma velmi obsáhlá, zdrojem informace jsou, například, zákony a vyjádření soudů. Zaměřila jsem se v práci na poskytování podpory. V první kapitole zaměřenou na teoretické vymezení veřejné podpory jsem se pokusila nalézt definici. Lze ale říct, že žádná přímá definice neexistuje a vymezení tohoto pojmu se zakládá na určení znaků, které musí být hromadně splněny. Veřejná podpora musí být poskytnuta orgánem veřejné správy, podnik její aplikací získá konkrétní výše prospěchu. Poskytnutím veřejné podpory však často dochází k narušení zdravé konkurence. Kvůli těmto znakům je obecně poskytování veřejné podpory v tržním hospodářství zakázáno. Nicméně veřejná podpora má mnoho výhod, které jsou popsány v praktické části bakalářské práce.

Klíčová slova: Poskytování veřejné podpory, hospodářská soutěž, poskytovatele veřejné podpory, Evropská komise.

Public Aid in the EU - legal and economic context

Abstract

The undergraduate thesis contains a summary of information on public support as a process. I have found that public support is a very broad topic, the sources of information are, for example, laws and statements of the courts. I have focused on the provision of aid. In the first chapter I tried to determine the theoretical definition of public aid. Although, it can be said that there is no direct definition and the determination of the term is based on the identification of features that must be fulfilled collectively. Public aid must be granted by a public authority, the undertaking receives a specific amount of benefit through its application. Furthermore, the granting of public aid often distorts healthy competition. Because of these characteristics, the granting of public aid is generally prohibited in a market economy. Besides, public aid has many advantages, which are described in the practical part of the bachelor thesis.

Keywords: provision of public aid, competition, public aid providers, European Commission.

Obsah

1 Úvod	4
2 Základní aspekty veřejné podpory.....	5
2.1 Veřejná podpora a právní úprava.....	5
2.2 Znaky veřejné podpory	6
2.3 Výjimky veřejné podpory	9
2.3.1 Blokové výjimky	9
2.3.2 Podpora de minimis	10
2.3.3 Služby v obecném hospodářském zájmu.....	11
2.4 Druhy veřejné podpory	12
3 Role institucí ohledně veřejné podpory v ČR.....	16
3.1 Postavení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.....	16
3.2 Postavení Evropské Komise	19
3.3 Další instituce dotčené procesem poskytováním veřejné podpory	20
4 Pravidla pro vyřizování.....	23
4.1 Forma a obsah notifikace	23
4.2 Prenotifikace	25
4.3 Předběžné posouzení Komise	27
4.4 Formální vyšetřovací řízení	28
4.5 Změny existující podpory a zjednodušený oznamovací postup	29
4.6 Covid programy a jejich notifikace	29
4.7 Protiprávní (nezákonná) veřejná podpora	33
5 Doporučení	36
5.1 SWOT analýza notifikované veřejné podpory.....	38
6 Závěr	41
7 Seznam obrázků.....	43
8 Seznam tabulek	44
9 Seznam grafů.....	45
10 Seznam použité literatury	46
11 Seznam zkratk	50

1 Úvod

Vyhaslé hospodářství, které zůstalo v České republice a i dalších zemí východního bloku, otevíralo možnosti rozvíjet trh v duchu pokroku západních zemí. Aby se tak událo, bylo však třeba větších investic pro vybudování infrastruktury, ale i např. do vzdělávání. Není divu, že se veřejná podpora tehdy stala velmi diskutovaným tématem. Se vstupem Česka do EU tyto diskuse nabíraly ještě větší míru. Obecně je veřejná podpora zakázána, jelikož její negativní účinky mohou mít důsledek na pokřivení podnikatelského prostředí. V určitých případech však jejich negativní dopady kompenzují či dokonce převyšují ty pozitivní pozitivními. A ve své práci bude brán zřetel spíše na ty druhé a bude se tedy zabývat možnostmi poskytnutí veřejné podpory v prostoru Evropského hospodářství.

Vždy mě zajímalo, v jakém rozsahu podpora Evropské Unie vlastně probíhá, a zda se jedná o složitý proces. Proto jsem svou práci pojala jako takový výzkum možností, jak veřejnou podporu od EU čerpat. Chtěla jsem se dozvědět, zda je možností více a jaké mají svá pro a proti.

Nejdříve jsem sebe i čtenáře mé práce potřebovala seznámit s pojmy a uvést do problematiky. První kapitola je tedy věnována definování pojmu veřejné podpory. Důležitou součástí je potom definování výjimek, za jakých může být veřejná podpora poskytnuta. Musí mít veřejná podpora pouze podobu finanční injekce? I tuto otázku si v první kapitole zodpovíme.

Mimo teoretický rámec problematiky veřejné podpory jsou neoddělitelnou součástí samozřejmě i dotčené instituce. V České republice je dohled svěřen Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále „ÚOHS“). Ta však je podřízena nařízením Evropské Komise (dále pouze „Komise“). Jaké mají obě instituce role a pravomoci v poskytování veřejné podpory? Jsou do procesu zainteresovány i další instituce? Odpovědi na tyto otázky budu hledat v druhé kapitole.

Ve třetí kapitole se pak na veřejnou podporu podívám více do hloubky a popíšu nutné kroky a pravidla, které je nutné při vyřizování dodržet. Také mě zajímá, jaké místo má veřejná podpora při mimořádných událostech. Jednou z takových to událostí byla totiž v nedávné době pandemie COVIDU – 19, která nejen nás potrápila zejména v roce 2020.

V čtvrté kapitole si informace získané průzkumem dostupných informací vyhodnotím a na jejich základě si určím doporučení, které by proces žádosti veřejné podpory mohl usnadnit.

2 Základní aspekty veřejné podpory

Podnikání na volném trhu na územním celku Evropské unie (dále jen „EU“) je založeno na tržním hospodářství. Laicky lze tento pojem vysvětlit jako soutěžní hru, kdy se každý ze zúčastněných subjektů snaží na tomto trhu uspět, a „utrhnout“ na něm co největší podíl. Ale, jak víme, ne vždy má každý hráč (subjekt, podnik) stejné výchozí podmínky. Zejména pak ti velcí hráči se snaží vytlačit ty malé, a ovládnout odvětví, popř. celý trh.

2.1 Veřejná podpora a právní úprava

Stát má, naštěstí, pro ty menší, možnost výše popsané chování částečně ovlivnit. A to především díky veřejným rozpočtům, kterými redistribuuje finanční prostředky. Když pak odvodíme redistribuční funkci státu, můžeme obecně říci, že je jejím cílem přeměrovat bohatství, ale i finanční toky, od bohatších regionů nebo subjektů do chudších (Vančurová, Láchová, 2014). Tuto redistribuci stát realizuje prostřednictvím výběru daní, které díky dalším nástrojům přerozděluje „potřebným“. Zda a jaký mají tyto zásahy efektivitu lze jen obtížně posoudit, jelikož nejsme schopni změřit užitek všech dotčených subjektů. K zásahům z veřejného sektoru převažují v literatuře negativní postoje. Například Peková a Pilný (2002) uvádí, že „ve veřejném sektoru se projevují tendence k maximalizaci vstupů k minimalizaci výstupů“. Také Rothbard (2005) má ke státním zásahům skeptický názor. Poukazuje na fakt, že při státním přerozdělování vždy nastává situace, kdy jedni získávají, ale je to na úkor druhých.

Na straně druhé stojí autoři, kteří se s výše uvedenými názory neztotožňují a státní zásahy vnímají spíše pozitivně. Příkladem mohou být např. autorky Janků a Mikušová (2012), které upozorňují na opak, a to že stát těmito zásahy má mimo jiné i funkci stabilizační. K jejímu naplnění mu dle autorek pomáhá antimonopolní a soutěžní právo. Díky němu mají všichni účastníci „soutěže“ na trhu rovnocenné podmínky a nikdo se tak nemůže stát příjemcem neoprávněné konkurenční výhody. Přičemž tyto pravidla nejsou platná pouze pro podniky či podnikatele, ale i pro jednotlivé státy.

V tomto bodě se dostáváme k vysvětlení pojmu „veřejné podpory“. Mnoho autorů, mezi nimi např. i Kincl (2012), ale i Slaměnová (2012) upozorňují, že samotný pojem, který je běžně používán ve vnitrostátní legislativě – veřejná podpora, zcela neodpovídá anglické pojmu „state aid“, jenž uvádí předpis evropského práva. Doslovný překlad by zněl „státní podpora“ či „státní

pomoc“. Nicméně pro použití je pojem „veřejná podpora“ mnohem vhodnější, je totiž mnohem výstižnější a širší.

Legislativa veřejné podpory je primárně zakotvena v právu EU. Její nařízení však významně zasahují i do právních řádů členských států. Důležitá jsou stanovená pravidla, která jsou součástí systému, jenž chrání soutěž na vnitřním trhu. Má tedy za cíl zajistit podnikajícím subjektům ze strany státu rovné zacházení. (Kincl, 2012)

Zavedení veřejné podpory do právní úpravy se již řešilo při sepisování Římské smlouvy, tedy Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství, v roce 1957 (článek 87). Dnes jej upravuje čl. 107 Smlouvy o fungování EU (dále pouze „SFEU“), kde hned první odstavec řeší veřejnou podporu. Popisuje ji jako podporu, „*kteřá je poskytována ze státních prostředků, narušuje nebo hrozí narušením hospodářské soutěže, zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a ovlivňuje obchod mezi členskými státy*“. Článek dále hovoří o neslučitelnosti s vnitřním trhem, pokud však Smlouvy nestanoví jinak. Poskytnutí takové podpory je tak tedy zakázáno.

2.2 Znaky veřejné podpory

Dle výše uvedeného vymezení veřejné podpory je patrné, že se vyznačuje určitým souborem znaků. Ty jsou přímo odvozené z výše uvedeného čl. 107 odst. 1 SFEU. Jako neslučitelné s vnitřním trhem lze označit ty podpory, které kumulativně vykazují všechny následující podmínky (znaky):

- je přičitatelné orgánu veřejné správy;
- získání výhody pro podnik nebo odvětví podnikání;
- narušení soutěže;
- ovlivnění obchodu mezi členskými státy.

I přesto nelze brát výše uvedené jako fakt. Pojem veřejné podpory je totiž ve skutečnosti velmi široký a neustále se v běhu času vyvíjí. Jak tvrdí Kincl (2017) poslední slovo v poskytnutí veřejné podpory závisí především na rozhodovací praxi Evropské komise, ale také soudů EU (Soud I. stupně a Evropský soudní dvůr).

Jako první definiční znak lze označit fakt, že opatření je přičitatelné orgánu veřejné správy. Jak později vysvětlím, vstupuje totiž do procesu jako poskytovatel podpory, a to přímo nebo nepřímo - stát nebo ze státních prostředků. Přičemž orgánem veřejné správy není pouze centrální vláda, ale i jednotky regionální, územní či místní samosprávy a jimi zřízené subjekty. (ÚOHS, 2008) Na podmínky ČR lze tedy instituci státu ztotožnit s pojmem „veřejná správa“. Potencionálními poskytovateli veřejné podpory jsou pak dle Kincla (2005) územní samosprávy.

Druhou z možností, kdy se státu dotýká veřejná podpora, je v případě, kdy je poskytnuta ze státních (veřejných) prostředků. Ty Slaměnová (2012, s. 27) definovala jako „prostředky různých státních fondů, právnických osob pod přímou či nepřímou kontrolou státu nebo samosprávných korporací, ale i prostředky soukromých právnických osob, které byly pověřeny redistribucí veřejných prostředků“. Národní rozvojová banka (2022) uvedenou definici veřejných prostředků k účelu veřejné podpory zlehčuje. Všeobecně pro tyto účely považuje prostředky rozpočtu EU, státního rozpočtu, státních fondů, rozpočty krajů a obcí. Z obou je však patrné, že pro naplnění tohoto znaku je podstatné na jedné straně postavení mezi jednáním státu a jeho prostředky a podporou na straně druhé.

Z textu je patrné, veřejná podpora nemusí být ve všech případech vždy poskytnutá státem samotným. Stát má v tomto případě i možnost určit soukromého či veřejného zprostředkovatele. Jako příklad lze uvést svěření správy prostředků státního programu podpory soukromé bance. (ÚHOS, 2022)

Jako druhým znak lze označit získání výhody pro podnik nebo odvětví podnikání. Nejdříve je nutné upozornit na fakt, že podnikem se v souvislosti s veřejnou podporou rozum jakýkoliv subjekt, jenž na trhu nabízí výrobky nebo služby, a to bez ohledu na zvolenou právní formu a způsob financování. Jako podnik tak může být v této souvislosti označen i neziskový subjekt či subjekt, který spadá pod veřejnou správu. Nemusí se tak výhradně jednat o osoby samostatně výdělečně činné, obchodní společnosti či svobodná povolání, ale například i o příspěvkové organizace, sportovní kluby, občanská sdružení, univerzity nebo dokonce i nadace. (Kincl, 2017)

Díky získání finančních prostředků z veřejné podpory, může podnik získat výhodu, jenž by za běžných podmínek neměl. (ÚHOS,2022) Jinak řečeno s podnikem či dokonce odvětvím dochází k selektivnímu zacházení. Přičemž v praxi může mít selektivita hned několik podob. Například Kincl (2017) uvádí případy, kdy výhoda podnikům vznikla díky právním kritériím, které byly dány opatřeními či faktickým nastavením podmínek nebo překážek k získání podpory. Jedná se tak například o zvýhodnění podniků prostřednictvím daňových úlev při investicích nad určitou hodnotu nebo z diskreční pravomoci veřejných institucí, ale také například splnění regionální vazby podpory k určitému území.

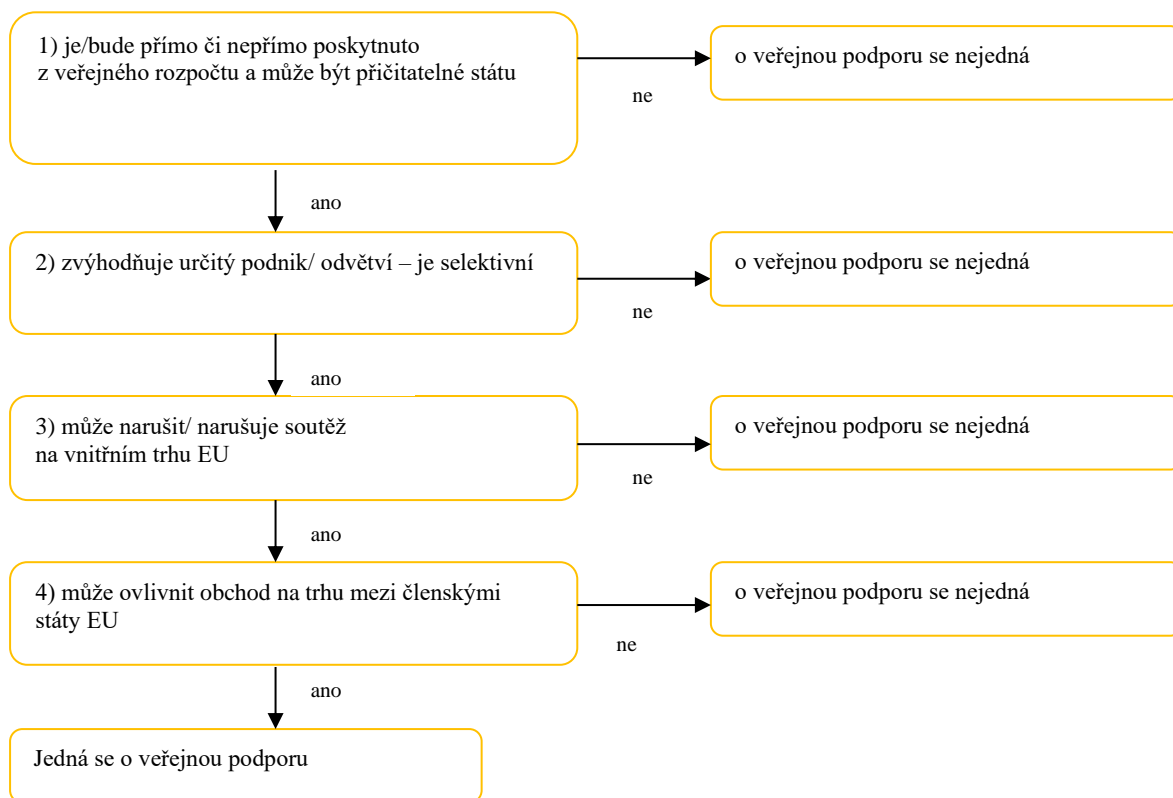
K naplnění třetího, ale i čtvrtého znaku, tedy k narušení soutěže a ovlivnění obchodu mezi členskými státy potencionálně dochází už v okamžiku, kdy podnik vykonává ekonomickou aktivitu a účastní se trhu, na němž se obchoduje mezi členskými státy. V tomto případě je bezpochyby, že veřejná podpora může hospodářskou soutěž narušit. Jednoduše se tak může stát v případě, kdy příjemci podpory umožní rozšířit činnost. Tímto na tomto trhu

získá větší podíl či si na něm udržuje silnější postavení. Pro ostatní podniky se pak však vstup na tento trh stává obtížnějším. Dochází tak k ovlivnění obchodních vztahů uvnitř celé EU.

Aby se jednalo o veřejnou podporu, musí být tyto výše uvedené čtyři znaky naplněny kumulativně. Takováto veřejná podpora je obecně zakázaná. Posouzení, zda se jedná či nejedná o veřejnou podporu, může být v některých případech složité. Níže na obrázku uvádím schéma, které zobrazuje cestu, kdy pomocí jednoduchých otázek lze vyhodnotit, zda se jedná o veřejnou podporu.

Pokud je jisté, že jsou opravdu kumulativně naplněny všechny čtyři znaky, a tedy se jedná o veřejnou podporu, nemusí se jednat o protiprávní jednání. Právní úprava dovoluje v opodstatněných případech tuto podporu využít. Musí však spadat do některé z výjimek (které si blíže popíšeme dále v textu) nebo projde schválením Evropské komise v rámci procesu notifikace, kterou také blíže rozeberu dále v textu.

Obrázek 1 Vyhodnocení znaků opatření o naplnění veřejné podpory

Zdroj: ÚHOS. Veřejná podpora. [online]. 2012-2022 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora.html>

2.3 Výjimky veřejné podpory

Přestože SFEU veřejnou podporu zakazuje, dává legislativa EU možnost využít celou škálu výjimek, díky nimž je možné veřejné podpory využít. Je však nutné si předem rozhodnout, která z výjimek má být použita a nastavit její financování dle daných podmínek. ÚHOS (2022) jmenuje obecně tři skupiny výjimek:

- blokové výjimky;
- podpora de minimis;
- služby v obecném hospodářském zájmu.

2.3.1 Blokové výjimky

Jako první možností, na jejímž základě lze veřejnou podporu poskytnout, je využití některé z blokových výjimek. Jedná se o právní titul, jenž je v poskytování veřejné podpory jeden z nejvyužívanějších. Aktuálně dle ÚHOS (2022) je více než 90 % všech opatření poskytnuto právě na základě blokové výjimky.

Jejich použití má však svá pravidla. Jejich přehled je stanoven Nařízením Komise č. 651/2014 ze dne 17. června 2014. Díky tomuto Nařízení lze v souladu s články 107 a 108 SFEU prohlásit určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem. Článek 107 v odstavci 2 a 3 jsou jmenovány tyto konkrétní výjimky, které jsou:

- sociální povahy, které jsou poskytovány individuálním spotřebitelům bez diskriminace plynoucí z původu výrobků;
- vyhrazené k náhradě škod, které způsobily přírodní pohromy nebo jiné mimořádné události;
- poskytované do hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo pro vyrovnání hospodářských rozdílů způsobených dřívějším rozdělením;
- vynaloženy na pomoc hospodářskému rozvoji v oblastech s mimořádně nízkou životní úrovní či vysokou nezaměstnaností;
- vynaloženy na uskutečnění významného projektu společného evropského zájmu či na nápravu vážné poruchy v hospodářství některého z členských států;
- vynaloženy na rozvoj určitých hospodářských činností nebo oblastí;
- poskytované na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví;
- další kategorie, o nichž rozhodne Rada na návrh Komise.

Bezesporu jako jednu z nejdůležitějších výhod využití výjimky při poskytnutí podpory lze označit vyhnutí se procesu notifikace. Nicméně i v tomto případě je nutné splnit určité formální podmínky. Především pak informační povinnosti vůči Komisi. Jedná se však o relativně jednoduchý administrativní záznam. Nutné je však striktně dodržet dané podmínky. V případě, kdy Komise zjistí nedostatky, je oprávněna poskytování podpory pozastavit či v krajním případě dokonce požadovat navrácení.

Aplikovatelnost blokových výjimek zahrnuje širokou škálu oblastí. Zasažené kategorie lze vymezit jednak odvětvově (zemědělství, kultura) nebo horizontálně (výzkum a vývoj, podnikání malých a středních firem, ochrana životního prostředí a další).

2.3.2 Podpora de minimis

Další výjimkou veřejné podpory je její poskytnutí v režimu de minimis. Již název napovídá, že se jedná o podporu malého rozsahu. Je tedy předpoklad, že nebude mít tendenci hospodářskou soutěž ani zahraniční trh ovlivnit. Dle Slaměnové (2012) jí tedy lze bez obav vyjmout z aplikační působnosti čl. 107 SFEU. Autorka dále také upozorňuje na fakt, že obdobně Komise nahlíží i na podpory, jež byly poskytnuty v rámci lokálního či dokonce určitého místního trhu. (Slaměnová, 2012)

Oproti blokovým podmínkám právní opora veřejné podpory v režimu de minimis nespadá pouze SFEU, ale opírá se i o Nařízení Komise 1407/2013. V něm je mimo jiné stanoven

i limit podpory, tak aby mohla být poskytnuta v tomto režimu. Ten upravuje odst. 3 tohoto Nařízení, a to ve výši 200 000 EUR pro jeden podnik. Podporu pak může podnik obdržet v kterémkoliv tříletém období.

Příčemž i zde jsou výjimky, kdy například odst. 5 upravuje odvětví silniční nákladní dopravy a snižuje maximální částku podpory na 100 000 EUR. Avšak dle Nařízení Komise č. 360/2012 lze poskytnout veřejnou podporu v tomto režimu až do výše 500 000 EUR. V tomto případě však musí jít o služby obecného hospodářského zájmu. A je nutné posoudit či při jejím poskytnutí opravdu nedochází k narušení hospodářské soutěže nebo ovlivnění obchodu mezi členskými státy.

Kapitolou „samo o sobě“ je poskytování veřejné podpory v režimu de minimis do zemědělství a rybolovu, jejichž právní úpravou se zabývají zvláštní nařízení. V případě, že podpora spadá do zemědělství, pravidla pro poskytnutí se opírají o Nařízení Komise 1408/2013. Primárním pravidlem je, že podpora nesmí překročit částku 20 000 EUR, v opačném případě již nehovoříme o podpoře malého rozsahu a je nutné ji notifikovat před Komisí. U rybolovu je

stěžejní Nařízení Komise č. 717/2014. a dle pravidel obsažených v něm ji lze poskytnout až do výše 30 000 EUR. Navíc však u obou, tedy jak pro zemědělství, tak i rybolov jsou Komisí nastaveny národní stropy.

2.3.3 Služby v obecném hospodářském zájmu

V předešlé kapitole jsem se již zmínila o službách v obecném hospodářském zájmu. V souvislosti s veřejnou podporou je najdeme pod zkratkou SGEI, z anglického Services of General Economic Interest. V podstatě se jedná o další možnost, jak poskytnout veřejnou podporu dle čl. 107 SFEU a zároveň se vyhnout zdlouhavému procesu notifikace. Charakteristické pro tyto služby je právě to, že bez veřejné podpory by je nebylo možné realizovat. Takto poskytované služby nepřinášejí dostatečný zisk, nejsou tak dosti atraktivní pro soukromý sektor. Což potvrzují ve své publikaci i autorky Janků a Mikušová (2012). Autorky dále upozorňují na problém, který vyvstává s výběrem služby, na niž lze veřejnou podporu tohoto režimu aplikovat. Neexistuje totiž přesný výčet možných služeb a pravidla pro jejich určení nejsou příliš jasná. Zmínku o vymezení služeb obecného hospodářského zájmu nenajdeme ani v SFEU, ale ani v sekundárním právu EU. I přesto je ÚHOS (2022) zařazuje do samotné kapitoly výjimek.

Vyjasnění se chopila až Komise (2011, s.3), jež tyto služby popsala jako „hospodářské aktivity, jež přinášejí výsledky v celkovém veřejném zájmu a jež by na trhu nebyly bez veřejného zásahu vykonávány (nebo by byly vykonávány za odlišných podmínek, pokud jde o kvalitu, bezpečnost, dostupnost, rovné zacházení či univerzální přístup)“.

Není to však tak, že by výše uvedené vymezení představovala pouze jedinou zmínku o službách obecného hospodářského zájmu v právní úpravě. Pravidla pro její poskytnutí najdeme například v těchto předpisech EU:

- Sdělení Komise o použití pravidel EU v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu;
- Nařízení Komise (EU) č. 360/2012, o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování EU na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu;
- Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování EU na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek

veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu;

- Sdělení Komise – Rámec EU pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby.

2.4 Druhy veřejné podpory

Veřejnou podpora může mít různé podoby. V literatuře se bohužel neseťkáme s uceleným výčtem druhů, a to především z důvodu, že množství podpor, které vykazují výše uvedené znaky, může být nespočet. Můžeme však uvést ty nejběžnější, které jsou uplatňovány v České republice nejčastěji. Kincl ve své publikaci (2012, s. 49) zmiňují tyto:

- přímé dotace;
- státní záruky i další veřejné záruky;
- privatizace za zvýhodněnou cenu;
- daňové úlevy;
- zvýhodněné úvěry a kapitálové vstupy.

Asi nejvíce populární a běžně v éteru skloňovanou veřejnou podporou lze označit přímou dotaci. Ve zkratce ji lze vymezit jako přímou finanční podporu s konkrétním účelem, za předem daných pravidel. Jak uvádí Kincl (2012) dle charakteru mohou mít mnoho dalších přívlasků, jako např. investiční, strategické, provozní, účelové, nebo naopak neúčelové apod. Dále se mohou členit také dle odvětví podpory, pak se mluví o přímou dotaci pro např. sport, malé a střední podnikání, výzkum a vývoj, školství apod. V ČR mohou být přímé dotace poskytnuty až do 100 % uznatelných nákladů. Tato finanční podpora se poskytuje prostřednictvím zejména národních prostředků, prostředků strukturálních fondů EU, popř. jiných fondů (Norské fondy).

Méně používané, ale jistě v některých případech velmi potřebné, jsou státní záruky, ale i jiné veřejné záruky. Důležité jsou pro podniky, které potřebují zažádat o větší úvěry, díky nim mohou vypadat „bonitněji“, a tedy i důvěryhodněji. Mohou pomoci zejména rizikovým projektům tzv. start-upům, které díky těmto zárukám mohou snadněji získat financování. V ČR většinu záruk poskytuje Ministerstvo průmyslu a obchodu, a to prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky.

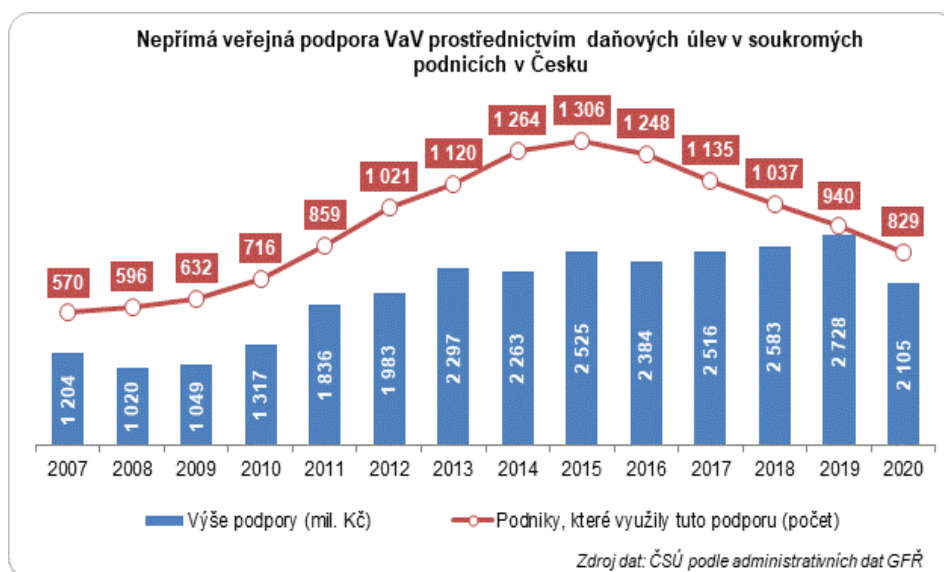
Efektivním nástrojem veřejné podpory pro přilákání nových investorů do určitého regionu může být privatizace majetku za zvýhodněnou cenu. Je jisté, že převod pozemků do vlastnictví může být atraktivní pobídkou pro řadu podnikatelů, např. pro vybudování průmyslové zóny, která zajistí zvýšení ekonomické úrovně regionu, potažmo zaměstnanost. Do této skupiny pobídek lze zařadit nejen prodej pozemků, ale i budov, časté v případech tzv. brownfieldů, zajištění územních plánů a stavebních povolení apod. Při jejím poskytnutí je nutné dodržet pravidla, které Komise ukládá ve svém Nařízení č. 2000/C 71/07, o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk. Jednou z hlavních je uspořádání řádného a transparentního výběrového řízení pro možnou účast i dalších subjektů, důležité také je, aby kupní cena byla stanovena na základě znaleckého posudku.

Další možností veřejné podpory může být i poskytnutí daňové úlevy. Přičemž daňovou úlevou se v této souvislosti rozumí odpuštění od finančního plnění vůči státu, tedy placení daní. Pro některé podniky to může představovat velkou úsporou. Pravidla pro poskytování veřejné podpory, které se týkají přímého zdanění, jsou zakotvena ve Sdělení Evropské komise č. 98/C 384/03.

ČR tuto možnost veřejné podpory zakotvila v zákoně č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů. Dle novely tohoto zákona v roce 2012, by pro vstup nových investorů do Česka mohla mimo jiné přesvědčit i úleva na dani z příjmu právnických osob, a to až po dobu deseti let od jejího udělení. (Kincl, 2012)

Tímto typem veřejné podpory se snaží v ČR stát podpořit výzkum a vývoj v podnicích. Od roku 2005 je totiž možné si vynaložené finanční prostředky na výzkum a vývoj uplatnit jako daňový odpočet od základu daně z příjmu. Pro podniky, které se chtějí na trhu udržet a své výrobky či služby vyvíjet, to může být velká úspora na jejich nákladech. Překvapující je, že tento nástroj přestává být postupně v ČR atraktivní. Totiž jak lze vidět na grafu níže, do roku 2015, kdy obliba dosáhla vrcholu, jej využilo 1306 podniků. Od té doby zájem bohužel klesá. Avšak i když klesá počet podniků, které poskytnutou podporu využívají, vynaložené částky rostou. (ČSÚ, 2022)

Graf 1 Veřejná podpora výzkumu a vývoje v soukromých podnicích ČR

Zdroj: ČSÚ. Nepřímá veřejná podpora výzkumu a vývoje. [online]. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/neprima-verejna-podpora-vyzkumu-a-vyvoje>

Trendem ze západních zemí se i v ČR začíná zvyšovat obliba poskytování zvýhodněných úvěrů. Oprávněným zájemcům je poskytuje Národní rozvojová banka a. s., která může nabídnout např. menší úrokové sazby či zvýhodněné doby splatnosti, aj. Zpravidla zvýhodněné úvěry dosahují netržních a výrazně lepších podmínek oproti produktům komerčních bank. Jejím cílem je především se podílet na udržitelném hospodářském a sociálním rozvoji. Zvýhodněné úvěry směřuje především do oblastí malého a středního podnikání, rozvoje infrastruktury a dalších sektorů ekonomiky. (NRB,2022)

Nelze opomenout kapitálové vstupy, které do ČR také dle vzoru EU postupně stoupají na oblibě. Pro její aplikaci vznikají nové investiční fondy, které mají za úkol pomáhat s rozvojem zejména tzv. start-upům, ale popř. i jiným projektům, které mohou být pro ČR i strategické. Rysy této podpory lze však spatřovat i v minulosti. Kdy existovaly tzv. PPP projekty. Ty měli za úkol zajistit veřejnou službu nebo veřejnou infrastrukturu. Dle Kincla (2012) zvýhodnění u této podpory je ve financování daného projektu veřejným sektorem. Podnik tak ke svému rozvoji nemusí řešit vstup dalšího investora. Také podmínky státu mohou být pro něj výrazně výhodnější, než kdyby projekt financoval z jiného fondu rizikového kapitálu.

K přilákání přímých zahraničních investic jsou neopomenutelným nástrojem investiční pobídky. Stejně tak, jak tomu bylo u privatizace za zvýhodněnou cenu, i investiční pobídky

mají pro region velký význam. Přílivem nových investorů se v regionu nejen snižuje nezaměstnanost, dává možnost vzniku či rozvoji subdodavatelským firmám, ale také zvyšuje jeho atraktivitu a mnoho dalšího. Většinou se jedná o investice mířené do průmyslového sektoru, ovšem tyto pobídky mohou směřovat i k jiným podnikatelským aktivitám, jako např. call centra, datová centra apod.

Právní rámec v ČR je zakotven především v zákoně č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů. Na rozdíl od ostatních druhů veřejných podpor mají investiční ve většině případů nárokové. Tedy pokud podnik splní dané podmínky pro danou investici, poskytovatel ji udělí. Investiční pobídku lze tedy chápat jako balíček opatření, které mají motivovat k přílivu investic do vybraných regionů. Může se jednat např. o daňové úlevy nebo přímé dotace na nová pracovní místa. Musí být však splněn předpoklad aplikovatelné blokované výjimky.

3 Role institucí ohledně veřejné podpory v ČR

Problematika veřejné podpory v ČR začala být aktuální od přechodu na tržní hospodářství. Nicméně na svém významu vzrostla 1. května 2004, kdy se ČR oficiálně stala členským státem EU. V tento den, mimo jiné, také však vznikl ČR závazek důsledně dodržovat jednotné právo platné pro členské státy. Tato pravidla musely být zaneseny i do české právní úpravy. Nejinak tomu bylo v případě veřejné podpory. Tou se zabývá především zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon především odkazuje na vymezení veřejné podpory, které je obsahem čl. 107 odst. 1 SFEU. Dále se zabývá vymezením vnitrostátních vztahů v oblasti veřejné podpory, v této souvislosti neopomíjí vysvětlení pojmů jako je poskytovatel či příjemce. Poskytovatelem veřejné podpory dle § 2 písmena c) tohoto výše uvedeného zákona se rozumí subjekt, který, „rozhoduje o poskytnutí veřejné podpory“. Tedy v případě, kdy o poskytnutí veřejné podpory rozhoduje vláda ČR, je poskytovatelem ministerstvo či jiný ústřední správní úřad, který poskytnutí veřejné podpory navrhne, a předloží jí pro schválení vládě ČR. Naopak příjemcem veřejné podpory dle stejného §, avšak písmena e), je *„fyzická nebo právnická osoba, v jejíž prospěch bylo o poskytnutí veřejné podpory rozhodnuto“*.

V neposlední řadě zde najdeme i vymezení postavení a kompetence Úřadu v oblasti veřejné podpory, upozornění na jednoznačnou odpovědnost poskytovatele za veřejnou podporu a mnoho dalšího.

3.1 Postavení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Dle výše uvedeného zákona se nejdůležitější institucí v rámci veřejné podpory stal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“). Ten až do roku 2004 měl i rozhodovací pravomoc pro ochranu hospodářské soutěže, ta však postupně přešla na Komisi. V současné době lze říci, že ÚOHS je centrálním koordinačním, poradenským, konzultačním a monitorovacím orgánem v oblasti veřejné podpory. Koordinační činnost vykonává téměř ve všech oblastech veřejné podpory, tedy mimo zemědělství a rybolovu, kterou má na starosti Ministerstvo zemědělství. Pro lepší přehled rozdělení gescí uvádím tabulku níže, ve které jsou mimo jiné uvedeny i stropy, zmiňované již v první kapitole.

Tabulka 1 Rozdělení minimis do gesce Ministerstva zemědělství a Úřadu

Nařízení	Strop	Národní strop
Gesce Ministerstva zemědělství		
Nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví zemědělství	20 000 EUR	61 865 750 EUR
Nařízení Komise (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví rybolovu a akvakultury	30 000 EUR	3 020 000 EUR
Gesce Úřadu		
Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis – ostatní odvětví	200 000 EUR a 100 000 EUR v odvětví silniční dopravy	Není stanoven
Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování EU na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu	500 000 EUR	Není stanoven

Zdroj: MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Podpora de minimis. [online]. © 2009-2022 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/verejna-podpora-a-de-minimis/podpora-de-minimis/>

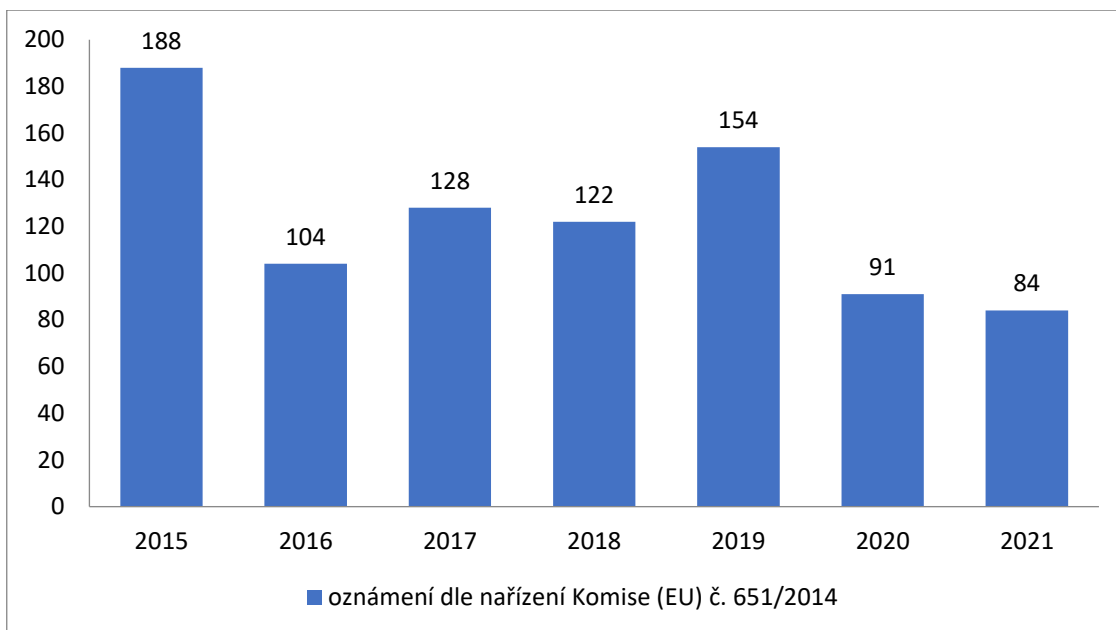
Je nutné doplnit, že výše limitu podpory minimis se vztahuje k subjektu a rozhodnému období. Za rozhodné období se v této souvislosti považují tři po sobě následující účetní období (současné a dvě předcházející), a to dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Závysí však na účetní praxi příjemce, zda se účetní období shoduje s kalendářním či hospodářským rokem. Pokud příjemce své aktivity vytváří ve více odvětvích, nesmí pro něj poskytnutá podpora za rozhodné období přesáhnout 200 000 EUR. V případě podniků vykonávajících služby obecného hospodářského zájmu je to pak 500 000 EUR. (Ministerstvo zemědělství, 2022)

Pro poskytovatele se stává ÚOHS partnerem ještě před oznámením veřejné podpory Komisi (školí, vydává doporučující stanoviska, zajišťuje neformální komunikaci s Komisí, připravuje programy podpory a notifikační formuláře), v průběhu řízení před Komisí koordinuje komunikaci mezi Komisí a poskytovatelem. Kdy řízení před Komisí se nemusí vždy týkat pouze oznámení veřejné podpory, ale např. i v případech protiprávní veřejné podpory či jejího zneužití. Také vydává stanoviska k podáním poskytovatele, které poskytovatel učiní před zahájením řízení před Komisí, ale i v průběhu řízení.

ÚOHS má také důležitou roli v případě vedení evidence poskytnutých veřejných podpor na území ČR. Kdy všichni poskytovatelé mají povinnost každý kalendářní rok s termínem do 30. dubna ÚOHS podat informace o poskytnutých veřejných podporách. Komisi následně i o nich předkládá výroční zprávu. Podstatnou změnou v této souvislosti bylo vytvoření centrálního registru, vedeného právě ÚOHS. Ten zavedla v roce 2008 novela zákona o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje 215/2004 Sb. Do této doby byla evidence vedena odděleně, tedy zvlášť evidence ÚOHS a zvlášť Ministerstva zemědělství, a byla chaotická. Díky této novele se pravidla sjednotila. Od 1. ledna 2010 jí vede již pouze ÚOHS, ale Ministerstvo zemědělství se podílí na fungování. (Šebestíková in ÚHOS, 2008) Avšak obsah a rozsah zadávaných údajů, ale také postup při jejich zápisu je stanoven vyhláškou č. 298 ze dne 15. června 2020, o obsahu a rozsahu údajů, které je poskytovatel podpory malého rozsahu povinen zaznamenávat do centrálního registru podpor malého rozsahu, a o postupu při jejich zaznamenávání. (Ministerstvo zemědělství, 2022)

Ještě si dovoluji v souvislosti s registrem zmínit ještě jednu novelu zákona, kdy se do zákona 215/2004 Sb. o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje zavedli změny dle Nařízení Komise č. 651/2014 ze dne 17. června 2014. V souladu s články 107 a 108 SFEU se totiž nově prohlásili určité kategorie veřejné podpory za slučitelné s vnitřním trhem. Byly rozšířeny kategorie blokových výjimek, což umožnilo vyjmout z oznamovací povinnosti více opatření podpory. Zjednodušení těchto pravidel odstartovalo nárůst zájmu o veřejnou podporu. Jak ukazuje graf níže ÚOHS v roce 2015 díky rozšíření působnosti zaznamenalo 188 oznámení. Do roku 2015 uvádí data notifikace, prenotifikace a oznámení režimu de minimis v souhrnu, kdy v roce 2014 jich bylo dohromady 70, rok před tím pouhých 48. Lze tedy říci, že rok 2015 se stal milníkem pro čerpání podpory v režimu de minimis.

Graf 2 Vývoj počtu oznámení dle blokových výjimek 2015–2021

Zdroj: vlastní práce na základě Výročních zpráv ÚOHS

Ale vraťme se zpět k činnostem ÚOHS, která je oprávněna také poskytovatelům vydat stanovisko k podání podpory malého rozsahu ještě před jejím poskytnutím. Kdy se jedná především o stanovisko, zda se o podporu malého rozsahu jedná a zda jsou naplněny podmínky pro její poskytnutí. V rámci podpor poskytnutých v režimu de minimis dále ÚOHS přezkoumává, zda poskytovatel splnil povinnosti dle § 3a odst. 4, zákona č. 215/2004 Sb. o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje. tedy zda podporu malého rozsahu do pěti dnů od jejího poskytnutí zaznamenal do centrálního registru, také akt poskytnutí podpory malého rozsahu musí obsahovat název přímo použitelného předpisu.

Mimo výše uvedené nelze opomenout kontrolu nad plněním pravomocných rozhodnutí v rámci veřejné podpory a zastupování při přípravě a projednávání právních předpisů EU, které se dotýkají problematiky veřejné podpory. (ÚOHS, 2022)

3.2 Postavení Evropské Komise

Při vymezení rolí a postavení institucí při poskytování veřejné podpory nelze opomenout Komisi. Vždyť již z textu první kapitoly je jasné, že hraje v této problematice klíčovou roli. Jedná se totiž o orgán, který posuzuje, zda požadavky na opatření veřejné podpory jsou opravdu slučitelná s vnitřním trhem. Tento akt posuzování si lze představit jako obdobu jakéhokoliv správního řízení.

Na působnost a pravomoci Komise v souvislosti s veřejnou podporou se zaměřuje samotná SFEU, a to v čl. 108. Kdy za podstatný se považuje především odstavec 2 smlouvy. Komisi je v něm přisouzené právo nařídit, aby stát zrušil či upravil takovou podporu, která není dle čl. 107 SFEU. V případě, kdy se dotyčný stát tomuto rozhodnutí odmítne podrobit, může Komise předat k řešení Soudnímu dvoru EU. Odstrašujícím příkladem může být Irsko. Jehož příklad ve své publikaci uvádí Wishalde (2012). Aby do své země přilákali zahraniční investory, kteří by v Irsku založili svou výrobu, nabízeli desetileté daňové prázdny. Na čemž byly tratné místní podniky. Daňové prázdny museli být zrušeny. Místo toho se zavedly nízké, ale korporátní daně pro všechny.

Jak jsem již uvedla v první kapitole veřejná podpora je obecně zakázaná. Na její poskytnutí však platí obecné výjimky, které rozebírá kapitola 1.3. Komisi je však přiřčené právo rozhodnout i o dalších výjimkách, kdy o této možnosti informuje čl. 108 odst. 2 SFEU. Musí však být v souladu ustanovení čl. 107 (mimořádné okolnosti) nebo nařízení uvedených v čl. 109 SFEU. Výjimku však může Komise udělit i jiným kategoriím podpor, a to na základě článku 107 odst. 3 písm. e), musí je však schválit Rada EU. Lze tedy prohlásit, že Komise má širokou diskreční pravomoc. Nicméně musí být uvážlivá, vždy do svého rozhodování musí zahrnout komplexní ekonomické a sociální faktory. Nesmí ohrozit právní jistotu dotčených subjektů. Aby se při svém rozhodování vyhnula problémům s případným soudním přezkumem, vydává pravidla (rámce, sdělení, pokyny), která uplatňuje v procesu rozhodování.

I přes to, že na plánovanou veřejnou podporu nelze aplikovat žádnou ze zmíněných výjimek, může stát Komisi o ni požádat. Musí však podstoupit proces tzv. „notifikace“, který detailně rozeberu v následující kapitole. Je nutné však zdůraznit, že o plánovaném opatření musí být Komise včas informována, tato povinnost je zanesena v čl. 108 SFEU. Zároveň však musí mít Komise i prostor k rozhodnutí, zda je slučitelné s vnitřním trhem dle čl. 107. Do doby než vydá Evropská komise konečné rozhodnutí, nesmí být dané opatření prováděno. Tímto se preventivně předchází nápravám nedovoleného pokřivení trhu.

3.3 Další instituce dotčené procesem poskytováním veřejné podpory

Jak se může z předešlého textu zdát, v procesu veřejné podpory jsou důležité pouze dvě instituce, na poli evropském – Komise, na místním poli – ÚOHS. Není tomu však, v procesu je zainteresovaná celá řada dalších institucí. Důležité jsou také soudy, které často mívají poslední slovo. Právní systémy členských států musí být v souladu s těmi evropskými. To potvrzuje i rozsudek Soudního dvora EU C-284/12, 2013, odst. 31. Kde se uvádí, že kontrola systému

veřejné podpory EU spadá jak do působnosti Komise, tak i vnitrostátních soudů. Hlavním úkolem vnitrostátních soudů je chránit práva jednotlivců, v tomto případě konkurentů příjemců podpory. Mohou například vydat okamžitý zákaz na poskytování podpory, jež nebyla notifikována. V případě, kdy panuje podezření, že se jedná o podporu, která je neslučitelná s vnitřním trhem a nebyla notifikována, není Komise oprávněna naříditi její vrácení či pozastavení do doby, než uzavře posouzení a neshledá rozpor. Avšak podnik, který se cítí poškozen, nemusí čekat na verdikt Komise. Může se obrátit na vnitrostátní soud, který v případě podezření na porušení práva může tuto podporu zastavit víceméně okamžitě.

V rámci celé EU nelze opomenout ani roli Rady EU, tu jsem již zmínila u role Komise, ale připomínám čl. 109 SFEU, který upravuje vztahy mezi Komisí a Radou EU v rámci poskytování veřejné podpory. Upozorňuje na to, že Rada EU je oprávněna ve výjimečných případech zasáhnout do pravomocí Komise a vymezit druhy veřejné podpory, které jsou vyňaty z článku 108 odst. 3.

Co se týče orgánů v ČR, které jsou s poskytováním veřejné podpory zainteresovány mimo samotný ÚOHS a soudy, dovolím si zmínit ještě dvě v této souvislosti stěžejní instituce, a to Národní orgán pro koordinaci (NOK) a Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). O NOKu lze nejvíce slyšet ve spojitosti s programy, které jsou spolufinancovány ze strukturálních fondů EU. Představuje totiž pro ně centrální metodický a koordinační orgán. Hlavním cílem NOK je nastavení systému čerpání těchto fondů, tak aby byla ČR schopna efektivně vyčerpat celou přidělenou alokaci. K tomu by měli přispět její následující činnosti: (DotaceEU.cz, 2022)

- metodická činnost pro funkční implementační prostředí (nastavení jednotných minimálních standardů a pravidel zejména pro oblasti monitorování, výběru a hodnocení projektů, výdajů, řízení rizik apod.);
- monitorování a vyhodnocování výsledků;
- informování Komise o realizaci programů, konzultace nastalých problémů a rizik;
- zabezpečení jednotného informačního systému na všech všech úrovních administrativního a finančního řízení;
- zabezpečení jednotné a jasné informační kampaně o čerpání prostředků z fondů EU v ČR a koordinace aktivit řídicích orgánů v této oblasti;
- koordinace předběžných podmínek pro následující programové období;
- rozvoj a posilování strategického řízení a plánování;

- podpora rozvoje institucionálních a administrativních kapacit, ale i znalostí a dovedností pracovníků;
- zajišťuje dohled nad dodržováním pravidel, které jsou stanoveny příslušnými evropskými a národními předpisy;
- zpracování výročních a dalších zpráv, které předkládá Komisi;
- spolupracuje s ostatními partnerskými orgány, zejména pak s Ministerstvem financí, ale i ostatními subjekty implementační struktury.

V jeho činnostech je NOK podřízen Ministerstvu pro místní rozvoj, které má taktéž ve věci poskytování veřejné podpory nemalou roli. Vystupuje jako metodický a koordinační orgán politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Operační programy, které zastřešuje, spadají do oblasti regionálního rozvoje, bytové politiky a cestovního ruchu.

4 Pravidla pro vyřizování

Problematiky pravidel poskytování veřejné podpory jsem se již dotkla v předchozích kapitolech. Nyní se na ně podívám detailněji. Již v první kapitole jsem se zabývala výjimkami z veřejné podpory. V případě, kdy nelze veřejnou podporu poskytnout na jejich základě, musí stát o její schválení požádat Komisi, tzn. podstoupit notifikační proces. Jak již víme informační povinnost ke Komisi o záměru poskytnout novou, popř. upravit existující veřejnou podporu, uvádí čl. 108 odst. 3 SFEU. Prováděcí pravidla k uvedenému článku 108 jsou upravena v Nařízení č. 2015/1589. Mimo jiné upozorňuje, aby poskytovatelé jako nová opatření, tak i změny v podporách realizovali teprve v okamžiku, kdy od Komise obdrží kladné rozhodnutí. V opačném případě se poskytovatel dopouští k poskytnutí protiprávní (nezákonné podpory) a vystavuje se tak riziku zastavení podpory.

4.1 Forma a obsah notifikace

Proces notifikace veřejné podpory je obdoba správního řízení. Každé takové řízení má své pravidla. Aby byla žádost veřejné podpory před Komisi projednána, musí je žadatel akceptovat. Sjednocené je nalezneme v Nařízení č. 794/2004, kterým se provádí procesní řízení notifikací a výročních zpráv. Avšak k tomu, aby mohla Komise rozhodnout o notifikaci, je nezbytné, aby měla všechny potřebné informace. O tom jaké závysí na druhu plánované veřejné podpory. Aby se proces urychlil a sjednotil a Komise tak mohla rozhodnout v co nejkratším čase, vydala pro jednotlivé kategorie veřejné podpory závazné notifikační formuláře, které elektronicky „stáhnout“ v příloze k Nařízení č. 2015/2282, ale i na internetových stránkách Komise. Publikovány jsou ve všech jazycích členských států EU. Povinnost notifikovat plánovanou veřejnou podporu přísluší poskytovateli. Přičemž rozhodnutí sice vydává Komise, nicméně komunikaci zprostředkovává ÚOHS.

Dle čl. 4 výše uvedeného Nařízení č. 2015/1589 má Komise na rozhodování o notifikovaném záměru poskytování veřejné podpory lhůtu dva měsíce, ta začíná běžet den následující po dni obdržení. Žádosti o notifikaci jsou přijímány pouze na příslušném formuláři, v případě, kdy daný formulář není vyplněn správným způsobem, může je Komise vrátit jako neúplné a vyžádat si jejich doplnění a úpravu. Standardní lhůta pro rozhodnutí, se tímto prodlužuje. (ÚHOS, 2022)

Jaké informace jsou ve formulářích požadovány? Dle Nařízení č. 2015/2282 je nutné k žádosti o veřejnou podporu vyplnit notifikačních formulář, který je specifikovaný dle typu

veřejné podpory, ale i obecný notifikační formulář vydaný Komisí. Obecný notifikační formulář k vyplnění požaduje tyto informace a prohlášení:

- typ oznámení (předběžné, zjednodušené, dle čl. 108 odst. 3 SFEU, opatření ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU);
- identifikace poskytovatele podpory;
- příjemce podpory;
- vnitrostátní právní základ;
- identifikace podpory, cíl a doba trvání;
- slučitelnost podpory;
- nástroj podpory, výše podpory, intenzita podpory a způsob financování;
- prohlášení o způsobu hodnocení;
- prohlášení o podávání zpráv a monitorování;
- další.

V rámci obecného listu je také nutné vybrat příslušný doplňkový informační list, který je nejdůležitější částí celé žádosti. Doplňkový list obsahuje specifické údaje dle typu veřejné podpory a nemá jednotné položky, proto existuje hned několik variant. Jak již bylo řečeno, všechny je najdeme v části III. Nařízení č. 2015/2282, ale i na internetových stránkách Komise. Na výběr jsou následující doplňkové informační listy:

- k regionální podpoře (investiční, provozní, jednotlivá);
- k podpoře výzkumu, vývoje a inovacím;
- k podpoře na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích;
- k podpoře audiovizuálních děl;
- k podpoře širokopásmových sítí;
- k podpoře v oblasti životního prostředí a energetiky;
- k podpoře rizikového financování;
- k podpoře odvětví dopravy (investiční či provozní podpora letišť, podpora leteckým společnostem na zahájení činnosti; podpora sociální povahy, podpora pro námořní dopravu);
- pro oznámení plánu hodnocení;
- k podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech;
- k podpoře v odvětví rybolovu a akvakultury;
- další dle příslušného ustanovení SFEU.

4.2 Prenotifikace

Moderní doba sebou přináší zrychlené procesy, kdy je nutné pohotově reagovat. I Komise se snaží své postupy modernizovat, aby členským státům umožnila zrychlit a zjednodušit proces žádosti veřejné podpory. Nicméně je nutné zachovat prostor pro ověření, zda poskytnutím nedojde k narušení trhu nenávratným způsobem. Aby bylo v notifikaci rozhodnuto, co nejdříve je ze strany poskytovatele třeba dodat všechny potřebné informace včas a správným způsobem. Dopomoci jim v tom může Kodex nejlepších postupů veřejné podpory, který v roce 2018 uvedla Evropská komisařka pro hospodářskou soutěž Margrethe Vestager. Věřila, že tímto se neurýchlí pouze notifikace, zefektivnění se a urychlí také kontrola veřejné podpory a všeobecně zajistí rychlejší a lepší spolupráci mezi členskými státy a Komisí.

Především při řešení složitějších případů je důležité soustředit se na jednotlivé kroky žádosti a komunikaci. Kodex nejlepších může jednoduše poskytnout jakýsi návod, jak postupovat v oblasti veřejné podpory. Poskytovatel zde může nalézt odpovědi v jednotlivých krocích, které činí Komise s cílem zvýšit rychlost, transparentnost a předvídatelnost postupů. Jako příklad složitějšího případu veřejné podpory v ČR lze uvést vyjednávání o veřejné podpoře pro Českou poštu Ministerstvem vnitra v roce 2017. Hlavním vyjednavatelem v této věci byl náměstek předsedy ÚOHS Petr Sokolský. Ten mimo jiné upozornil na fakt, že do tohoto počínu neřešil s Komisí nikdo veřejnou podporu pro firmu s celospolečenským dosahem. „Specifické bylo řízení hned v několika ohledech. Jednak předmětem podpory – jedná se o služby, které mají celospolečenský dosah. Případy tohoto typu přitom patří i na úrovni Evropské komise k těm nejsložitějším. Proto i přes četná rozhodnutí vyžaduje Evropská komise v těchto případech nejdříve tzv. prenotifikaci“ (Říha, 2018)

Sokolský se zmiňuje o tzv. prenotifikaci, kterou Říha (2018), popsal jako „fázi jednání s Evropskou komisí před podáním formální žádosti o posouzení podpory“. Jedná se tedy o proces, který je podobný notifikaci, avšak jeho výsledkem není vydání rozhodnutí ze strany Komise, ale neformální předběžné hodnocení. Hodnocení Komise tedy nepředstavuje oficiální stanovisko Komise, ale pouze neformální doporučení pro poskytovatele veřejné podpory, zejm. co se týče „připravenosti“ k notifikaci. (ÚOHS, 2022)

Dle výše uvedeného kodexu (2018) má prenotifikace hned tři výhody:

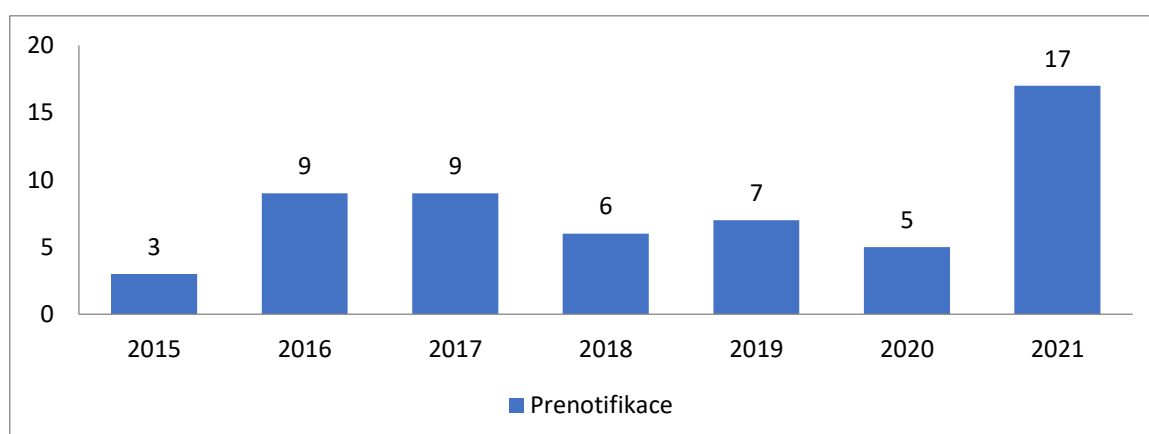
- Komise a poskytovatel projednají informace, které jsou nutné k notifikaci, což vede k lepším a úplnějším žádostem. Což zrychluje rozhodnutí Komise, tedy do 2 měsíců od data oznámení;

- při prenotifikaci mohou být projednány právní a ekonomické aspekty navrhovaného opatření neformálním a důvěrným způsobem;
- Komise posoudí, zda případ nesplní požadavky pro zjednodušený postup.

Lze tedy shrnout, že prenotifikace slouží především k ověření názoru Komise, zda je zvolený postup řešení a příprava daného opatření z pohledu veřejné podpory správný, aby byl v souladu s předpisy pro veřejnou podporu a Komise mohla v následné notifikaci, v předepsané lhůtě, vydat pozitivní rozhodnutí. Také o ní lze hovořit ve složitějších případech, kdy se poskytnutí veřejné podpory dotkne více subjektů a hrozí narušení vnitrostátní rovnováhy.

Jak můžeme vidět i v grafu níže, tyto projekty zaberou ve své přípravě více času a tak jejich četnost není tak velká, obvykle se vejde do 10 podání. Skokový byl pouze rok 2021, což lze připsat koronavirové krizi, která otřásla snad všemi evropskými trhy. Budeme se jí dále zabývat v další kapitole této práce.

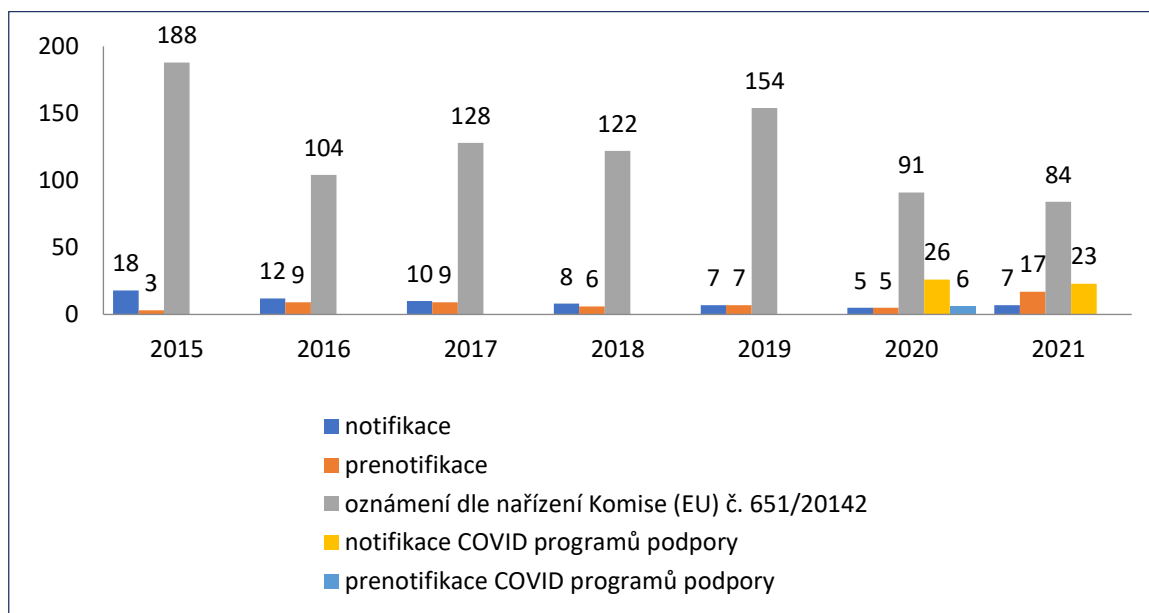
Graf 3 Vývoj počtu Prenotifikací 2015–2021

Zdroj: vlastní práce na základě výročních zpráv ÚOHS

Pro srovnání uvádím další graf, který sumarizuje prenotifikace, notifikace, ale i oznámení o blokových výjimkách. Jak lze vidět samozřejmě blokové výjimky vedou. Jedná se totiž o nástroj, který pokud je aplikovatelný dle daných pravidel, je i velmi rychle použitelný. Jedná se však většinou o malé projekty. Oproti tomu velké projekty potřebují na přípravu svůj čas, jejich četnost proto není tak velká.

Graf 4 Notifikace, prenotifikace, oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 2015–2021

Zdroj: vlastní práce na základě výročních zpráv ÚOHS

4.3 Předběžné posouzení Komise

Žádost o notifikaci máme hotovou a přes ÚOHS či Ministerstvo zemědělství byla doručena Komisi. Komise je povinna předloženou notifikaci veřejné podpory se zabývat neprodleně. V rámci procesu předběžného posouzení proces rozhodnutí by dle čl. 4 odst. 5 procesního nařízení neměl trvat déle než dva měsíce. Kdy tato lhůta začíná běžet následující den po dni, kdy obdrží úplné oznámení prostřednictvím elektronického systému Komise. Avšak tady pozor! Za úplné se oznámení považuje pouze v případě, kdy Komise nepožádá o další informace. Lhůta pro vyžádání dodatečných informací je právě dva měsíce od obdržení žádosti či od obdržení před tím požadovaných dodatečných informací. Podle ÚOHS (2022) je praxe taková, že dodatečné informace Komise vyžaduje v naprosté většině případů, což má za následek prodloužení řízení. Je tedy nutné brát v potaz delší dobu k vyřízení, uvádí se cca 6-9 měsíců, popř. i více. Teprve v okamžiku, kdy má Komise k dispozici již všechny potřebné informace je oznámení považováno za úplné. Lhůta dva měsíce pro rozhodnutí se tedy počítá až od obdržení posledních vyžádaných doplňujících informací. Toto rozhodnutí má některou z těchto uvedených podob (MMR, 2018):

- nepředstavuje veřejnou podporu;

- oznamované opatření představuje veřejnou podporu, avšak dle zjištění Komise neexistují žádné pochybnosti o jeho slučitelnosti s vnitřním trhem, přijímá „rozhodnutí nevznášet námitky“;
- opatření představuje veřejnou podporu a zároveň existují pochybnosti o slučitelnosti s vnitřním trhem, přijímá „rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení“.

Pokud Komise vydá rozhodnutí, které uvádí první a druhý bod výše, je notifikační proces ukončen a stát může následně zahájit realizaci veřejné podpory. Avšak v případě, kdy Komise rozhodne o zahájení formálního šetření, proces notifikace zdaleka ještě nekončí.

4.4 Formální vyšetřovací řízení

Jak jsem zmínila v předešlé podkapitole, v případě, kdy Komise v procesu předběžného posouzení dojde k rozhodnutí, že opatření disponuje překážkami slučitelnosti s principy vnitřního trhu, je zahájeno formální vyšetřovací řízení. Proces notifikace pro takovéto opatření zdaleka nekončí, a je nutné ještě vyčkat, než Komise v této věci rozhodne. V rámci formálního vyšetřovacího řízení je pak zajištěno komplexní posouzení daného případu, zkoumají se především sporné záležitosti společně s příslušným členským státem, ale i vyslechnutím názorů všech dotčených stran. Proces je ukončen, pokud Komise dojde k jednomu z následujících rozhodnutí, které se nabízí v čl. 9 procesního nařízení Komise:

- „*nejedná se o veřejnou podporu*“ (po vhodné úpravě opatření nepředstavuje veřejnou podporu);
- „*kladné rozhodnutí*“ (pochybnosti o slučitelnosti oznamovaného opatření s principy vnitřního trhu byly vhodnou úpravou již odstraněna, podpora je tedy slučitelná s principy vnitřního trhu);
- „*podmíněné rozhodnutí*“ (kladné rozhodnutí je doplněno podmínkami, za nichž lze podporu považovat za slučitelnou s principy vnitřního trhu, avšak současně stanoví povinnosti, které dovolí monitorovat, zda je rozhodnutí prováděno);
- „*záporné rozhodnutí*“ (oznamované opatření není slučitelné s principy vnitřního trhu a nesmí být tedy realizováno).

Dle toho samého čl. má Komise na rozhodnutí v procesu formálního šetření lhůtu 18 měsíců od zahájení. Nicméně pokud si to případ vyžaduje a dotčený členský stát se s Komisí společně dohodnou, může být tato lhůta prodloužena.

4.5 Změny existující podpory a zjednodušený oznamovací postup

Jelikož dochází k neustálému vývoji, je občas nutné i podmínky opatření veřejné podpory, jež byla již Komisí schválena pozměnit. V praxi nic neobvyklého. Jen je nutné dbát na slučitelnost s vnitřním trhem. Proto, v situacích, kdy by mohly změny ovlivnit tyto principy, je musí Komise nejdříve schválit. Z toho vyplývá, že změny, jež mají pouze čistě formální či administrativní povahu, tedy nemají vliv na posouzení slučitelnosti daného opatření s vnitřním trhem, nemusí poskytovatel opětovně předkládat Komisi k posouzení.

V případě, kdy se jedná o změny, které zmiňuje prováděcí nařízení č. 794/2004 v čl. 4 odst. 2, je možné pro vydání rozhodnutí Komise zvolit tzv. zjednodušené oznámení. Článek uvádí následující typy změn:

- zvýšení původního rozpočtu o více než 20 % (podíly do této hranice totiž Komise nepovažuje jako změnu);
- prodloužení doby poskytování stávajícího opatření (programu podpory) až o šest let, ať se zvýšeným či bez zvýšení rozpočtu;
- zpřísnění kritérií k uplatnění povoleného opatření, snížení míry podpory či snížení způsobilých výdajů.

V případě, že změna spadá do kategorie, v které je možné použít zjednodušený postup, musí poskytovatel učinit pouze dva kroky. A to vyplnit formulář pro zjednodušené oznámení, který je dostupný v Příloze II Nařízení Komise č. 794/2004, dále pak předložit výroční zprávu za předchozí kalendářní rok. (MMR, 2018)

I v tomto případě však musí vyčkat na rozhodnutí Komise, která má na to lhůtu jeden měsíc. Ta je však pouze orientační, praxe uvádí, že se většinou protáhne na dva až pět měsíců. Může se ale také stát, že Komise dospěje k rozhodnutí, že změny opatření jsou tak velké, že na ně nelze aplikovat zjednodušený postup a je nutné podstoupit nové řízení notifikace. (dotaceeu.cz, 2022)

4.6 Covid programy a jejich notifikace

Krizový stav, který nastal v roce 2020, kdy celým světem otrásala pandemie Covid-19, si vyžádal zásahy státu. Vládní opatření, která měla zamezit šíření viru, se dotkla mnoha podniků. Pro zvládnutí situace bylo potřeba zásahů států k udržení hospodářství. K tomu byly mimo jiné využity také nástroje veřejné podpory. Proto považují za nutné se o nich tady zmínit.

Aby dotčené podniky mohly čerpat finanční prostředky veřejné podpory, musely samozřejmě kumulativně naplnit její definiční znaky (viz kapitola 1.2). Dále bylo nutné pro poskytnutí podpory zvolit vhodnou výjimku z jinak obecného zákazu poskytování veřejné podpory. V této souvislosti se nabízí tyto výjimky (ÚOHS, 2022):

- dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19;
- podpora určená k náhradě škod způsobených mimořádnými událostmi;
- záchrana a restrukturalizace nefinančních podniků v obtížích;
- podpora de minimis;
- obecné nařízení o blokových výjimkách (GBER).

Dočasně zavřené dveře mnoha podniků ať už z podmětu nařízení je uzavřít či nárůstem zaměstnanců v karanténě ovlivnilo jejich činnost natolik, že se dostávali do výrobní či finanční krize. Tyto problémy, jak víme, měly dopad na celé hospodářství dotčených zemí. K záchraně a obnově jim mohla pomoci podpora poskytovaná dle čl. 107 odst. 3 písmen b) a c) SFEU. Tedy podpora, která mohla být poskytnuta dle Dočasného rámce. Vyžadovala však notifikaci Komise, která vydala rozhodnutí, zda bude poskytnuta. Z tohoto opatření bylo možno do 30. června 2022 žádat o následující typy veřejné podpory (ÚOHS, 2019):

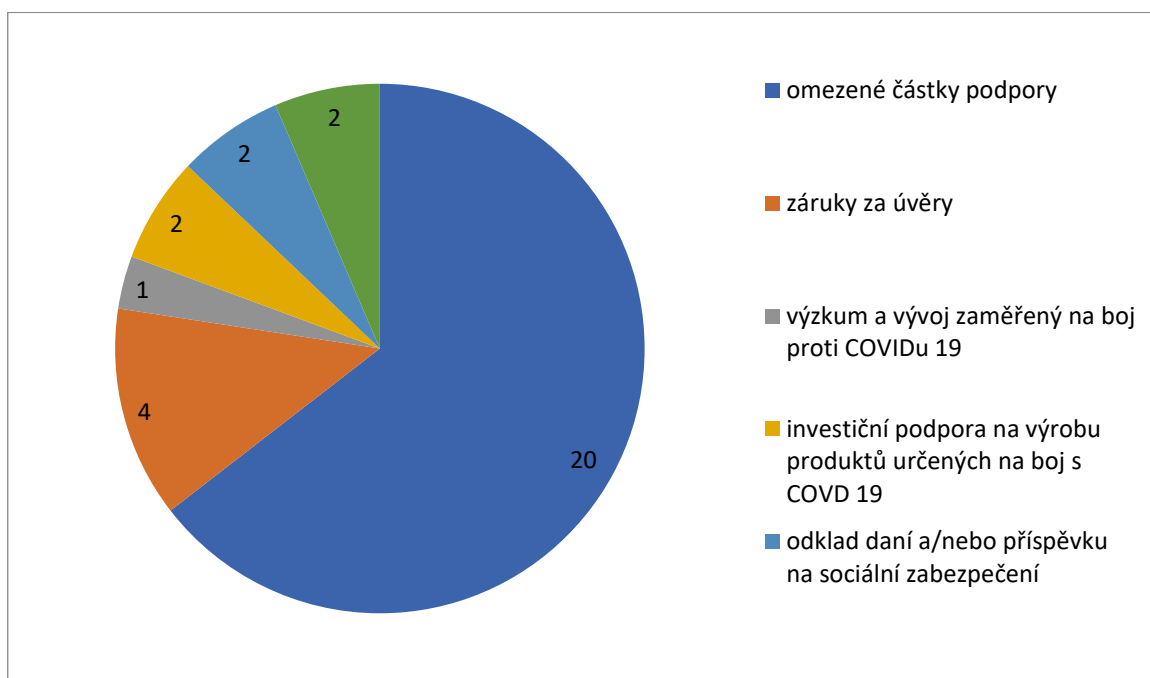
- omezené finanční částky (přímé granty, daňové a platební výhody, vratné zálohy, záruky, úvěry a kapitál do 2.3 mil. EUR);
- záruky za investiční úvěry a úvěry na pracovní kapitál (maximální doba podpory – 6 let);
- subvencované úrokové sazby pro investiční úvěry a úvěry na pracovní kapitál (poskytované na omezenou dobu 6 let, snížená sazba musela dosahovat alespoň výše sazby IBOR či základní sazby uveřejněnou Komisí);
- záruky a úvěry, které byly poskytnuty prostřednictvím úvěrových či jiných finančních institucí;
- krátkodobé pojištění vývozních úvěrů (do 31. března 2022);
- podpora na výzkum a vývoj zaměřený na boj proti COVID-19;
- investiční podpora na infrastrukturu pro testování a rozšiřování výroby (přímé granty, vratné zálohy nebo daňové zvýhodnění, možná záruka k pokrytí ztrát);
- investiční podpora pro výrobu produktů určených na boj s COVID-19 (přímé granty, vratné zálohy nebo daňové zvýhodnění, možná záruka k pokrytí ztrát);

- odklad daní a/nebo příspěvků na sociální zabezpečení;
- nahrazení mzdových nákladů na zaměstnance (pouze zaměstnanci, kteří by byli jinak propuštěni či osoby samostatně výdělečně činné jež museli pozastavit/omezit obchodní činnosti, náhrada do výše 80 % hrubého měsíčního platu/ průměrného měsíčního příjmu ekvivalentního mzdě);
- rekapitalizační opatření (pro nefinanční podniky, ve formě (hybridních) kapitálových nástrojů);
- podpora na nepokryté fixní náklady (přímé granty, daňová a platební zvýhodnění, vratné zálohy, záruky, úvěry a kapitál, a to max. do 70 %; pro mikropodniky a malé podniky 90 %);
- investiční podpora udržitelného oživení (přímé granty, daňové úlevy nebo odklad plateb daní, subvencovaných úrokových sazeb úvěrů či záruk);
- podpora solventnosti (veřejné záruky či podobná opatření pro účelové investiční fondy jako pobídka k investicím do konečných příjemců).

Rok 2020 byl pro koronavirovou krizi nejvíce zátěžový. Přibývalo nemocných, dveře podniků se zavíraly, chyběl materiál i zdraví pracovníci. Nástroje veřejné podpory pro dotování hospodaření byly podnikům otevřeny. Ty, jak ukazuje graf níže, veřejnou podporu plně využily. Lze podle něj zhodnotit, jaké opatření dle dočasného rámce byly využívány více, či která méně.

Jak lze vidět největší zájem byl o omezené částky podpory. Ve čtyřech programech byly řešeny záruky. Toto není překvapující, jelikož bylo nutné okamžitě hasit nastalý problém. Ekonomika stálá, bylo nutné ji dotovat, aby se mohla opět po skončení krize znovu rozjet.

Graf 5 Prenotifikace a notifikace dle dočasného rámce v roce 2020

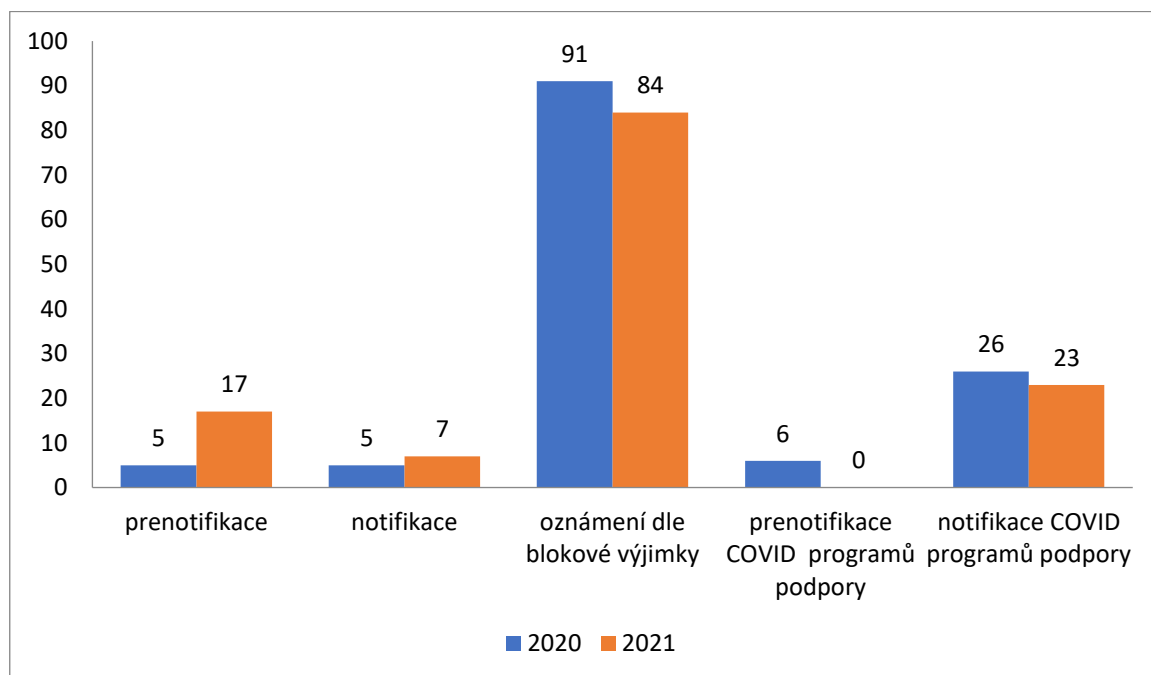
Zdroj: ÚOHS. Výroční zpráva 2020. [online]. 2020 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: [file:///C:/Users/asus/Downloads/Vy-roc-ni-zpra-va-2020-web-%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/asus/Downloads/Vy-roc-ni-zpra-va-2020-web-%20(1).pdf)

Další možností, kdy za těchto okolností mohla být veřejná podpora poskytnuta, je dle výjimky obsažené v čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU, tedy jako podpory určenou k náhradě škod způsobených přírodními pohromami či jinými mimořádnými událostmi. Avšak toto opatření podpory musel poskytovatel nejdříve notifikovat Komisi. V tomto režimu byly schváleny hned dva programy, a to Kompenzační schéma pro neziskové sportovní organizace související s COVID 19 (Rozhodnutí EK č. SA.57614 CZ) a COVID-19: Kompenzace škody provozovatelům železniční osobní dopavy (Rozhodnutí EK č. SA.62375). V případě prvního rozhodnutí měly jít finanční prostředky do námi známého programu COVID – SPORT s rozpočtem 1 miliardy korun, druhý program na záchranu železniční dopavy měl rozpočet 800 milionu korun.

Mimo opatření dle dočasného rámce a podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami či jinými mimořádnými událostmi tu byla ještě další možnost větší podpory, a to podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí. Tuto podporu lze poskytnout dle výjimek obsažených v čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Je nutné ji však taktéž před poskytnutím notifikovat před Komisí.

Závěrem kapitoly bych si dovolila uvést ještě graf, kde jsou porovnány Notifikace, prenotifikace, oznámení dle nařízení Komise č. 651/2014 v roce 2020 a 2021. Kde lze vidět hned několik jevů: kdy lze z něj odvodit, že v roce 2020 řešil stát především jak rychle uhasit koronavirovou krizi, oproti tomu v roce 2021 lze již však hovořit o veřejné podpoře k obnově hospodářství, kdy stát předkládal k projednání projekty většího rozsahu.

Graf 6 Notifikace, prenotifikace, oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 v roce 2020 a 2021

Zdroj: vlastní práce na základě Výročních zpráv ÚOHS

4.7 Protiprávní (nezákonná) veřejná podpora

Bohužel občas se stane, že při poskytnutí veřejné podpory nejdou dodržena pravidla. Podpora je v tom to případě čerpána neoprávněně a mluvíme o protiprávní či nezákonné podpoře. Takto poskytnutá podpora je v rozporu s článkem 108 odst. 3 SFEU. Může jít například o podporu, která byla poskytnuta bez oznámení a následného schválení Komise nebo podporu, jež nepodléhá žádné z výjimek oznamovací povinnosti. Pokud se o takto poskytnuté podpoře Komise dozví, zahájí řízení, které je obdobné jako u notifikace. Nejprve dojde k předběžnému přezkoumání a v případě potřeby pokračuje formálním vyšetřovacím řízením. Při předběžném přezkoumání Komise zkoumá informace, které má k dispozici, nehledě na jejich zdroj. Může jít například o tisk či stížnost konkurenta příjemce podpory. V tomto případě ji v rozhodování neomezují žádné lhůty, šetření tak může trvat i několik let. Avšak než Komise přijme konečné rozhodnutí, může vydat „příkaz k pozastavení podpory“.

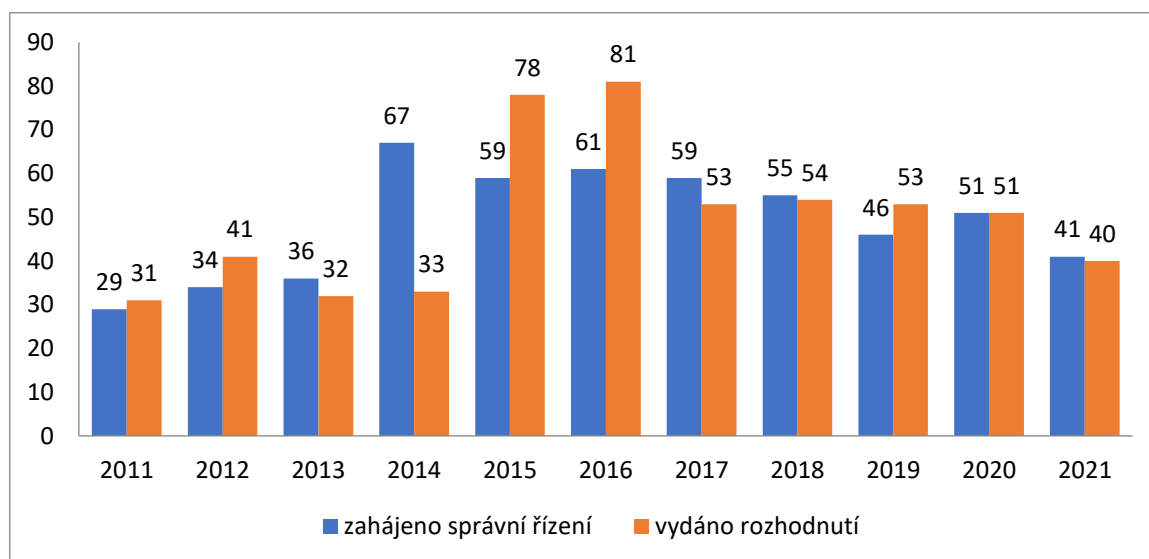
Mohou nastat i krajní případy, kdy Komise shledá, že byly prokázány určitá kritéria, může dokonce sáhnout k vydání „příkazu k navrácení podpory“. Příjemce takové podpory je potom povinen podporu vrátit. Avšak pozor „příkaz k navrácení podpory“ nelze zaměňovat s „rozhodnutím o navrácení podpory“. Totiž „příkaz k navrácení podpory“, není v praxi běžný, Komise jej může vydat ještě před posouzením celého případu, avšak musí být splněna určitá kritéria. Naopak „rozhodnutí o navrácení podpory“ je standardní postih v případě, kdy Komise rozhodne, že se opravdu jedná o nezákonnou státní podporu.

První stupeň stejně jako u notifikace končí vydáním rozhodnutí nebo je podán rozklad a posunuto ke správnému řízení, tedy na druhý stupeň. Přičemž rozhodnutí v prvním stupni může být jeden ze tří (ÚOHS, 2021):

- neshledáno pochybení;
- uloženo nápravné opatření a pokuta;
- uložena pokuta.

V praxi většina případu končí již u prvního stupně, což dokládá i graf níže. Ten zobrazuje poměr mezi zahájenými správními řízení a vydanými rozhodnutí v I. stupni. Razantně vyčnívá pouze rok 2014. To mohlo být do určité míry způsobené i tím, že v tomto roce, jak už bylo zmíněno výše, došlo k vydání Kodexu nejlepších postupů veřejné podpory. Šlo o jakousi snahu modernizovat poskytování veřejné podpory a snahou sjednotit procesy. Nově byla zavedena i povinnost programy podpory vyhodnocovat, zda jsou naplněna určitá kritéria. K tomuto účelu Komise vydala Společnou metodiku pro hodnocení státní podpory.

Graf 6 Předběžná řízení 2011–2021

Zdroj: ÚHOS. Výroční zpráva 2021. [online]. 2021 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: [file:///C:/Users/asus/Downloads/Vyrocní-zpráva-2021_web%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/asus/Downloads/Vyrocní-zpráva-2021_web%20(4).pdf)

Pokud Komise rozhodne o navrácení podpory, musí dle čl. 108 odst. 2 SFEU dotčený stát nejen vrátit částku čerpání, ale i úroky dle úrokové sazby, kterou stanovuje Komise. Tento úrok je mu počítán od data, kdy mohl podporu čerpat až do rozhodnutí Komise o jejím vrácení. Při vrácení podpory musí být dodrženy postupy stanovené zákony dotčeného členského státu. V případě českého práva proces vrácení veřejné podpory upravuje v § 7 zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů. V něm se mimo jiné potvrzuje, že v případě, kdy Komise rozhodne o navrácení veřejné podpory, je příjemce povinen tuto podporu vrátit. Poskytovatel podpory je povinen příjemce neprodleně po vydání takového to rozhodnutí Komise vyzvat k jejímu vrácení. A pokud tak příjemce nečiní, potom ji musí poskytovatel odebrat dle zvláštního předpisu. V případě, kdy není možné uplatnit tento postup, může poskytovatel podat žalobu na příjemce u soudu.

Komise si obvykle vyžádá informace, zda je rozhodnutí o navrácení podpory naplněno. Většinou tak činí dva měsíce od jeho vydání. Pokud dojde k prodlení v plnění tohoto rozhodnutí, může Komise předat se Komise obrátit v této záležitosti přímo na Soudní dvůr EU.

5 Doporučení

Proces notifikace veřejné podpory musí podstoupit poskytovatel, komunikace však probíhá prostřednictvím ÚOHS. Je proto dobré kontaktovat ÚOHS již v době příprav veřejné podpory. Je jisté, že vhodnou konzultací může díky zkušenostem ÚOHS předejít případných nedostatků nebo napravení nesouladu s pravidly poskytnutí veřejné podpory. Výše v textu jsme si řekli, že Komise má na rozhodnutí dva měsíce. Avšak s každou požadovanou dodatečnou informací se proces zdelší o další dva měsíce. Zpravidla se tak stává, že než dojde k rozhodnutí Komise, uplyne šest až devět měsíců. Je tedy nutno v plánování počítat s časovou rezervou a s notifikací moc neotálet.

Také jsem se zmínila o tom, že formuláře lze předkládat v jakémkoliv jazyce členských států, tedy i v češtině. Nicméně, obecně se doporučuje tyto listiny předkládat v jazyce anglickém, a to z toho důvodu, že šetříme na čase, který je nutný pro překlad.

U složitějších případů je absolutně lepší podstoupit nejdříve prenotifikaci, která dovolí pracovat na úpravách předkládané veřejné podpory a pomocí zkušeností a znalostí Komise tuto podporu poskytnout v souladu s pravidly, tak aby se nedotkla nějakého subjektu a nešlo tak k poskytnutí protiprávní podpory.

Je jisté, že proces notifikace je zdlouhavý a náročný. Proto je dobré se před podáním žádosti o notifikaci přesvědčit, zda podpora nespadá do některé z výjimek, které vyplývají z článku 107, odst. 1 SFEU. Dovolím si je tady ještě jednou zopakovat. Dle tohoto článku se tedy jedná o výjimky:

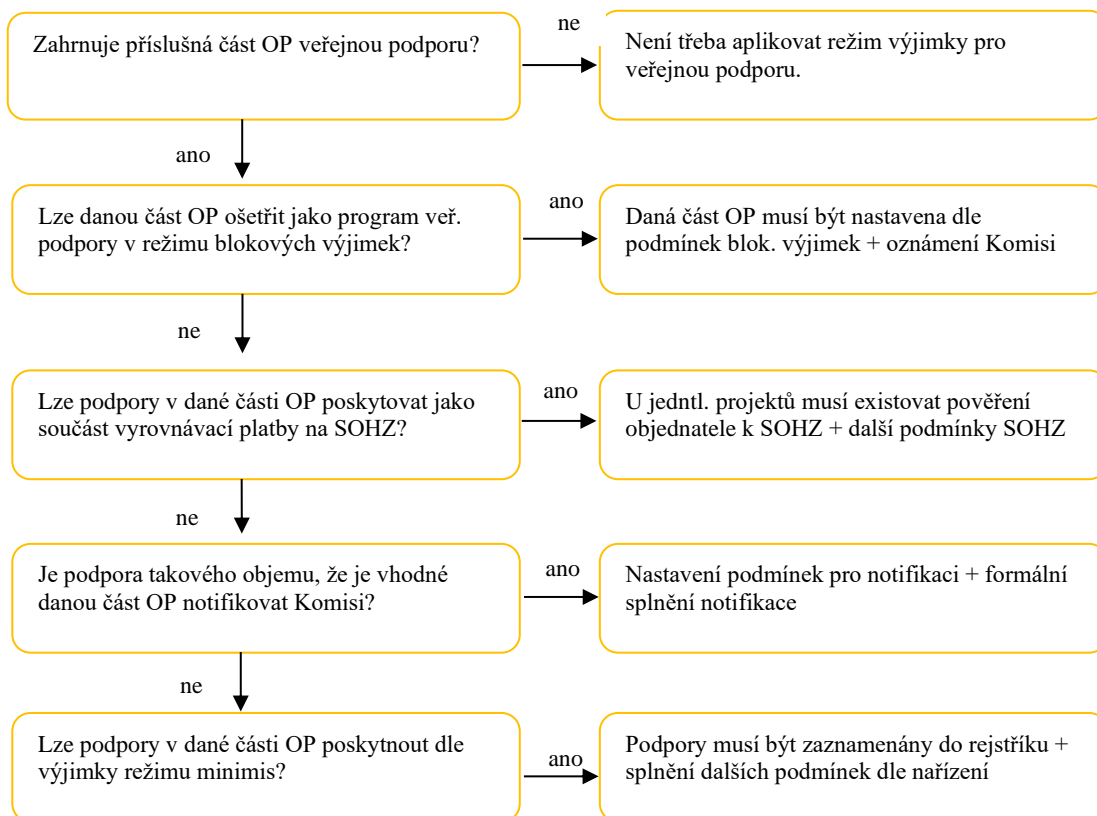
- blokové;
- pro financování služeb obecného hospodářského zájmu;
- pro podporu de minimis;
- z rozhodnutí Komise po provedené notifikaci daného opatření.

Pokud chce poskytovatel využít jednu z výše uvedených výjimek, musí si předem rozmyslet a naplánovat, která výjimka aplikuje. Totiž každá z výjimek má svá specifika a nemusí být pro zamýšlenou veřejnou podporu vhodná či vůbec použitelná. V praxi je u některých zamýšlených podpor dokonce možnost aplikovat i více výjimek, např.

u některých operačních programů lze příjemcům dát možnost výběru na poskytnutí podpory buď dle blokových výjimek nebo v režimu de minimis. Při volbě výjimky, která bude vhodnější, je nutné brát v úvahu limity věcného a finančního rozsahu, ale také administrativní zátěž. Zřetel musí brát také na to, že podpora v režimu de minimis má maximální povolenou výši podpory. Poskytnutá výše se do tohoto limitu sčítá. Obecně se tak doporučuje podporu

v tomto režimu využívat až jako poslední možnost. Následující schéma, které najdeme na obrázku níže, může být jakýmsi návodem pro rozhodování o aplikaci příslušných výjimek v rámci operačního programu.

Obrázek 2 Schéma pro aplikaci blokové výjimky

Zdroj: MMR ČR. Metodické doporučení pro oblast veřejné podpory. [online]. Publikováno září 2018. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/getmedia/a3fdbcee-45a7-440e-a891-dc21381b2b04/MD-verejna-podpora_v2.pdf.aspx?ext=.pdf

No co však nesmí poskytovatel podpory zapomenout je povinnost každoročně ÚOHS informovat o poskytnuté a poskytované veřejné podpoře i dalších skutečnostech přesně tak, jak mu to ukládá § 5 zákona č. 215/2004 Sb. Podle něj tak musí učinit vždy do 30. dubna. Informace, které je nutné předložit, stanovuje předpis EU dle poskytnuté podpory. Informace je poskytovatel povinen ÚOHS zaslat i v případě, že v daném roce nevyplatil v rámci oznámené veřejné podpory žádné prostředky.

V případě podpory režimu de minimis poskytovatel nesmí opomenout zaznamenat údaje do centrálního registru v zákonné lhůtě. Zákon č. 215/2004 Sb. stanovuje poskytovateli povinnost zaznamenat podporu malého rozsahu do 5 pracovních dnů od jejího poskytnutí, přičemž je nutné vzít v potaz, že okamžikem poskytnutí podpory se rozumí moment, kdy na

předmětnou podporu vznikne právní nárok, např. den nabytí účinnosti smlouvy. Pokud poskytovatel tuto povinnost nesplní hrozí mu pokuta až do výše 100 000 Kč.

5.1 SWOT analýza notifikované veřejné podpory

V textu výše najdeme pozitiva, ale i negative veřejné podpory. Nyní si je dovolím shrnout a analyzovat díky SWOT analýze, která má přehledně identifikovat a shrnout slabé a silné stránky, příležitosti a hrozby. Podíváme se tak, tímto pohledem na případ notifikované veřejné podpory, podpory dle režimu blokových výjimek a podpory v režimu de minimis.

Tabulka 2 SWOT analýza v případě notifikované veřejné podpory

		Interní analýza	
		S: Silné stránky	W: Slabé stránky
Externí analýza	O: Příležitosti	<ul style="list-style-type: none"> Mimo pozemní dopravu lze aplikovat ve všech odvětvích; Neomezená výše podpory; Roční platba až 15 milionů EUR; Lze poskytnout na provoz i infrastrukturu. 	<ul style="list-style-type: none"> Časová a informační náročnost.
	T: Hrozby	<ul style="list-style-type: none"> Dobudování infrastruktury; Zajištění lepších podmínek poskytování služeb; Motivace pro rozvoj menšího podnikání. 	<ul style="list-style-type: none"> Narušení fungování vnitřního trhu; Uplatnění nákladů, které s podporou nesouvisí.

Zdroj: vlastní práce

V první tabulce jsem provedla analýzu veřejnou podporu, která vyžaduje notifikaci. Vidíme spoustu kladů na levé straně tabulky. Největší slabina je časová a informační náročnost. Je tedy na poskytovateli, zda na realizaci daného projektu spěchá a zda je ochotný podstoupit náročný proces notifikace.

Tabulka 3 SWOT analýza veřejné podpory poskytnuté v režimu de minimis

		Interní analýza	
		S: Silné stránky	W: Slabé stránky
Externí analýza	O: Příležitosti	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduchost; • rychlá aplikace bez administrativní zátěže; • rozvoj drobného podnikání. 	<ul style="list-style-type: none"> • Omezená podpora – podpora malého rozsahu; • Pro větší okruh žadatelů.
	T: Hrozby	<ul style="list-style-type: none"> • Zneužití podpory; • Pokřivení trhu v odvětví či celého vnitřního trhu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nutnost zveřejňovat údaje o účetních obdobích příjemců, propojených podnicích, dříve čerpaných podporách, podporách na stejné způsobilé výdaje apod.; • Při nedodržení postupů hrozí vysoké sankce až 100 000 Kč.

Zdroj: vlastní práce

Druhá tabulka pohlíží na veřejnou podporu poskytovanou v režimu de minimis, tedy na podporu malého rozsahu. I když se jedná o jednoduchý nástroj a získání veřejné podpory není zde tak obtížné, je podpora limitovaná. Nicméně v rámci rozvoje drobného podnikání má určitě své místo a zvyšuje konkurenceschopnost podniků, a tedy i možnost zvýšení efektivního hospodaření v rámci dotčeného odvětví. Na druhé straně, zde reálně hrozí pokřivení trhu, kdy poskytnutím podpory může trh/ odvětví pokřivit a podnik, který obdržel podporu, může tak získat absolutní výhodu, což pro konkurenci může být likvidační.

Tabulka 4 SWOT analýza veřejné podpory v režimu blokové výjimky

		Interní analýza	
		S: Silné stránky	W: Slabé stránky
Externí analýza	O: Příležitosti	<ul style="list-style-type: none"> • Administrativně méně náročný nástroj; • použitelný pro většinu operačních programů; • jednoznačně stanovená pravidla i podmínky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Omezení použití výjimky, bez dodatečné notifikace nelze měnit limity či podmínky.
	T: Hrozby	<ul style="list-style-type: none"> • odpovědnost za splnění podmínek je pouze na poskytovateli. 	<ul style="list-style-type: none"> • zneužití podpory; • zastavení vyplácení v případě podezření na protiprávní podporu.

Zdroj: vlastní práce

Na konec jsem zhodnotila veřejnou podporu poskytnutou v režimu blokové výjimky. Z pohledu příjemce i poskytovatele se jedná o nejjednodušší nástroj ze třech uvedených, je nutné se však vejít do limitu. Problémem může být odpovědnost, která je ve větší míře na poskytovateli podpory, který musí ohlídat splnění podmínek, tak aby nedošlo ke zneužití podpory.

6 Závěr

Obsahem práce byla veřejná podpora jako proces a jeho souvislosti. Zjistila jsem, že veřejná podpora je téma velmi široké. Zaměřila jsem se tedy na elementární poskytování podpory. V první kapitole zaměřenou na teoretické vymezení veřejné podpory jsem se pokusila naleznout definici veřejné podpory. Nicméně jsem zjistila, že žádná přímá definice neexistuje a vymezení tohoto pojmu se zakládá na vymezení znaků, které musí být kumulativně splněny. Veřejná podpora musí být poskytnuta orgánem veřejné správy, podnik nebo dokonce její aplikací získá určitou výhodu. Poskytnutím veřejné podpory však dochází k narušení soutěže a ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Kvůli těmto znakům, hlavně tedy kvůli posledním zmiňovaným dvěma znakům je obecně poskytování veřejné podpory v tržním hospodářství zakázáno.

Nicméně EU chce podnikatelský, ale i veřejný sektor podpořit a v případech, kdy shledá Komise, že podpora je slučitelná s trhem, tedy, že klady přesahují nad negativy a neohrozí konkurenty či jiné subjekty podporu poskytne. Příjemce však musí splnit několik podmínek. Veřejnou podporu lze poskytnout několika způsoby. Jedním ze způsobu je dle souladu některé z blokových výjimek obsažených v článku 107 odst. 1 SFEU. Výjimku lze také aplikovat na služby obecného hospodářského zájmu, které by bez veřejné podpory nebyly pro soukromý sektor atraktivní. Na opatření malého rozsahu lze uplatnit podporu v režimu de minimis. V případě, kdy zamýšlenou veřejnou podporu nelze poskytnout dle uvedených předpisů, musí o ní rozhodnout Komise. Poskytovatel tak musí absolvovat proces notifikace. Pokud se jedná o větší a složitější soubor opatření je doporučeno poskytovatelům komunikovat s Komisí ještě před zahájením notifikace, a to v procesu prenotifikace. Veškerá komunikace mezi Komisí a poskytovatelem podpory se uskutečňuje prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Abych zhodnotila veřejné podpory dle možností jejich poskytnutí, shrnula jsem informace, které jsem v průběhu psaní prvních třech kapitol zjistila do SWOT analýz. Ta potvrdila, že pro poskytovatele je nejlepší, kdy může na zamýšlenou podporu aplikovat některou z blokových výjimek. Je zde totiž absolutně nejmenší administrativní zátěž. Nicméně musí být naplněny podmínky služby dle výše uvedeného článku. U podpory malého rozsahu poskytnutou dle režimu de minimis není administrativní zátěž příliš velká. Hrozí zde však zneužití této podpory a hrozí tak její odejmutí, popřípadě vrácení. Notifikovaná veřejná podpora se může zdát nejsložitější. Dle mého názoru se však v rámci podpory jedná

o smysluplný záměr. Kdy díky ní mohou být realizovány velké projekty, které mohou dát příležitost jak soukromý, ale i veřejný sektor dále rozvíjet.

V úvodu práce jsem si kladla hned několik otázek. Jednou z nich bylo i to, zda se v případě veřejné podpory vždy jedná o nějaký způsob finanční pomoci. Odpověď zní ano, vždy jde o nějakou podobu finanční injekce. Avšak nemusí se vždy jednat o tzv. přímou dotaci, ale může jít např. i o daňové úlevy, zvýhodněné úvěry či kapitálové vstupy. Zvláštními poskytnutými nástroji mohou být, ale také např. státní záruky i další veřejné záruky nebo privatizace za zvýhodněnou cenu.

V druhé kapitole jsem se zabývala rolí a pravomocí dotčených institucí. V procesu poskytování veřejné podpory se může zdát, že jsou důležité pouze dvě instituce, a to na poli evropském – Komise, na místním poli – ÚOHS. Není tomu však, v procesu je zainteresovaná celá řada dalších institucí. Důležité jsou také např. soudy, které často mívají poslední slovo. I když lze říci, že Komise má v rozhodování o poskytnutí podpory rozsáhlou diskreční pravomoc. V případech, kdy je však poskytnutí blokové výjimky či výjimku na službu obecného hospodářského charakteru sporné, musí se obrátit ke schválení přímo na Radu EU. V ČR s úřadem v rámci poskytování veřejné podpory úzce spolupracují i Národní orgán pro koordinaci a Ministerstvo pro místní rozvoj.

Třetí kapitola byla pak věnována krokům v případě vyřizování podpory. Jak již víme, Jednotlivé kroky jsou různé dle režimu, ve kterém je poskytnuta. Zatím co, dle výjimek a režimu de minimis se jedná o zanedbatelné administrativní kroky, v procesu notifikace se jedná víceméně o správní řízení, které může mít dvě fáze. Pokud jsou v předběžném řízení podány všechny informace pro rozhodnutí Komise, je o opatření rozhodnuto, hned v této fázi. Pokud však má Komise pochybnosti o slučitelnosti s vnitřním trhem vstupuje řízení do další fáze, a to formální šetření, kde se opatření studuje detailněji. Obdobný postup Komise uplatňuje i na případy, kdy je podezření, že byla podpora poskytnuta neoprávněně.

Díky této práci jsem si uvědomila, jak důležitou roli může mít veřejná podpora při mimořádných událostech. Tím byla i koronavirová krize, která nás postihla zejména v roce 2020. Zájem o veřejnou podporu ze strany státu bezpochyby vzrostlo. Zejména se jednalo o přímé dotace, které mělo hospodářství udržet. Díky tomuto pohledu věřím, že veřejná podpora má svůj význam a jinak neudržitelné situace se díky ní mohou vyřešit.

7 Seznam obrázků

Obrázek 1 Vyhodnocení znaků opatření o naplnění veřejné podpory	7
Obrázek 2 Schéma pro aplikaci blokové výjimky	37

8 Seznam tabulek

Tabulka 1 Rozdělení minimis do gesce Ministerstva zemědělství a Úřadu	16
Tabulka 2 SWOT analýza v případě notifikované veřejné podpory	38
Tabulka 3 SWOT analýza VP poskytnuté v režimu de minimis	39
Tabulka 4 SWOT analýza VP v režimu blokové výjimky	40

9 Seznam grafů

Graf 1 Veřejná podpora výzkumu a vývoje v soukromých podnicích ČR	13
Graf 2 Vývoj počtu oznámení dle blokových výjimek 2015–2021	18
Graf 3 Vývoj počtu Prenotifikací 2015–2021	26
Graf 4 Notifikace, prenotifikace, oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 2015–2021	26
Graf 5 Prenotifikace a notifikace dle dočasného rámce v roce 2020	32
Graf 6 Notifikace, prenotifikace, oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 v roce 2020 a 2021	35

10 Seznam použité literatury

Knihy

- [1] JANKŮ, Martin a Jana MIKUŠOVÁ. Veřejné podpory v soutěžním právu EU. V Praze: C.H. Beck, 2012. 296 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-430-8.
- [2] KINCL, Michael. Praktický průvodce veřejnou podporou: vymezení pojmu a otázky související. Vyd. 1. Praha: BOVA POLYGON, 2012. 98 s. ISBN 978-80-7273-168-8.
- [3] PEKOVÁ, Jitka a PILNÝ, Jaroslav. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Vyd. 1. V Praze: ASPI, 2002. 441 s. ISBN 80-86395-21-9.
- [4] ROTHBARD, Murray Newton. Ekonomie státních zásahů. V Praze: Liberální institut, 2005. 443 s. ISBN 80-86389-10-3.
- [5] VANČUROVÁ, Alena a Lenka VÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2014. V Praze: VOX, 2014. ISBN 978-80-87480-23-6.

Zákony

- [6] ČESKO. Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004. částka 72. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-215>
- [7] ČESKO. Zákon č. 72/2000 Sb. o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách). In: Sbírka zákonů České republiky. 2000. částka 24/2000. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-72>
- [8] EVROPSKÁ UNIE. Konsolidované znění o fungování Evropské unie ze dne 9.5.2008. In Úřední věstník Evropské unie. C 115/47. Dostupné z <https://europa.eu/eu-portal/legislation/consolidated-version-of-the-fundamentals-of-the-eu-constitution>
- [9] NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu. In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:114:0008:0013:CS:PDF>
- [10] NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem. In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0651&from=lv>
- [11] NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví rybolovu a akvakultury. In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0717&from=LV>
- [12] NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93

Smlouvy o ES. In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0794&from=EN>

- [13] NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis. In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:352:0001:0008:CS:PDF>
- [14] NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví zemědělství. In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:352:0009:0017:CS:PDF>
- [15] NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2015/2282 ze dne 27. listopadu 2015, kterým se mění nařízení (ES) č. 794/2004, pokud jde o formuláře pro oznamování státní podpory a informační listy. In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2282&from=CS>
- [16] NAŘÍZENÍ RADY (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (kodifikované znění). In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1589&from=EN>
- [17] ROZHODNUTÍ KOMISE (2012/21/EU) ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (oznámeno pod číslem K(2011) 9380). In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012D0021&from=NL>
- [18] SDĚLENÍ KOMISE (ES) č. 2000/C 71/07 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk ze dne 1. Března 2000. In Úřední věstník Evropské unie. Dostupné z [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000Y0311\(03\)&from=DE](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000Y0311(03)&from=DE)

Specifické prameny

- [19] EUROPEAN COMMISSION. Communication from the commission. Code of Best Practices for the conduct of State aid control procedures [online]. Brussels, 16.7.2018 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/reform/best_practise/en.pdf
- [20] EUROPEAN COMMISSION. State Aid SA.57614 (2020/N) Compensation scheme for sport organisations, facilities and cancellation of sport events related to COVID-19 (the “COVID – Sport Programme”) – Czechia. Brussels, 22.7.2020. [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202030/286956_2175432_128_2.pdf
- [21] EUROPEAN COMMISSION. State Aid SA.62375 (2021/N) – Czechia – COVID-19: Damage compensation scheme for rail passenger transport operators. Brussels,

30.7.2021. [cit. 2022-11-23]. Dostupné z:
https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202132/295011_2305671_89_2.pdf

- [22] SLAMĚNOVÁ, Eva. Právní úprava a aplikace pravidel veřejné podpory [online]. Brno, 2012 [cit. 2022-11-01]. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/oeqod/>

Internetové zdroje

- [23] ČSÚ. Nepřímá veřejná podpora výzkumu a vývoje. [online]. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/neprima-verejna-podpora-vyzkumu-a-vyvoje>
- [24] DOTACEEU.CZ. Národní orgán pro koordinaci. [online]. 2022 [cit. 2022-11-12]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/migrace/fondy-eu/narodni-organ-pro-koordinaci>
- [25] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Podpora de minimis. [online]. © 2009-2022 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/verejna-podpora-a-de-minimis/podpora-de-minimis/>
- [26] Ministerstvo pro místní rozvoj. Metodické doporučení pro oblast veřejné podpory. [online]. Publikováno září 2018. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/getmedia/a3fdbcee-45a7-440e-a891-dc21381b2b04/MD-verejna-podpora_v2.pdf.aspx?ext=.pdf
- [27] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Podpora de minimis. [online]. © 2009-2022 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/verejna-podpora-a-de-minimis/podpora-de-minimis/>
- [28] NÁRODNÍ ROZVOJOVÁ BANKA. Informace o naší bance. [online]. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://www.nrb.cz/o-nas/>
- [29] NÁRODNÍ ROZVOJOVÁ BANKA. Veřejné prostředky. [online]. 2022 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.nrb.cz/slovník/verejne-prostredky/>
- [30] REICHL, Jiří In Ekonomický deník. Komise navrhla nová pravidla pro posuzování státní podpory [online]. Publikováno 23.7.2018. [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://ekonomickydenik.cz/komise-navrhla-nova-pravidla-pro-posuzovani-statni-podpory/>
- [31] ÚHOS. Dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19. [online]. 2012-2022 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: [file:///C:/Users/asus/Downloads/Jednotliva-ustanoveni-Docasneho-ramce-v-kostce-zmena-18112021%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/asus/Downloads/Jednotliva-ustanoveni-Docasneho-ramce-v-kostce-zmena-18112021%20(1).pdf)
- [32] ÚHOS. Veřejná podpora – Informační list ÚOHS č. 3/2008. [online]. 2008 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/informacni-listy/2008.html>

- [33] ÚHOS. Veřejná podpora – Informační list č. 4/2005. [online]. 2005 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: [www.uohs.cz ›Infolist2005-04cinnost](http://www.uohs.cz/Infolist2005-04cinnost)
- [34] ÚHOS. Veřejná podpora. [online]. 2012-2022 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora.html>
- [35] ÚHOS. Výroční zprávy. [online]. 2012-2022 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/vyrocní-zpravy.html>

11 Seznam zkratek

čl.	článek
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUR	Euro
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NRB	Národní rozvojová banka
odst.	odstavec
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
PPP projekty	Partnerství veřejného a soukromého sektoru (Public Private Partnership)
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
SGEI	Služby obecného hospodářského zájmu (Services of general economic interest)